UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Bonorum poffessione contra tabulas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

De bonorum poſſeſſione contra tabulas.

TITVLVS IIII.

¶ Querit Gl.quare ponitur prius hec Rubr.de bo.poſſ.contra tab.ſed in C.ponitur prius.Rubrica de bono.poſſeſ.ſecundum tab.quam de bono.poſſeſ.contra tabulas? dic vt in gl.

LEX I.

1 ☞ Filius naturalis tantum non habet bo.poſſeſ.contra tabul.in bonis patris,matris ſic.
2 Pater naturalis eodẽ modo habet contra tabulas,quo filius.

IN cõtra tabulas. Primo ponit mentẽ edicti pretoris de bon.poſſeſ.contra tab.Secundo exponit edictum Secũda ibi,hec autem clauſula. Opp.dicitur hic quod in bonorum poſſeſ.vocãtur liberi naturales,ꝛ adoptiui.Sed contra ĩ.eo.l.non putauit.§.in adoptionem,vbi non vocantur adoptiui,Gl.ſoluit,ꝛ bene,vt ibi dicitur,ꝛ hoc ſecundum iſta iura.Sed hodie eſt contra,quia vocantur ad contra tabu.bono.poſſeſ.liberi,patris naturalis.ſed nõ patris adoptiui,ſecundum diſtinctionẽ l.cum in adoptiuis.C.de adoptio.Secundo opp.ꝙ inſtituti vocãtur ad bo.poſ.contra tab.l.iij.§.ſi quis ex liberis.ĩ.eo.Solu.Ibi fuit cõmiſſum edictum per alium preteritum.¶ Item oppo.C.de inſtitu.ꝛ ſubſti.l.ſi pater.So.hic fuit inſtitutus pure,vel ſub conditione poteſtatiua,ſed ibi ſecus.¶ Item oppo.de l.non putauit §.non queuis.ĩ.eo.Sol.Ibi loquitur de non rite exheredato: ſed hic fuit rite exheredatus.¶ Item opp.dicitur hic eo iure,eoque ordine,ꝛc.Cõtra,imo iſti vocãtur de iure pretorio ꝛ ſic aliter quã de iure ciuili,Gl.ſoluit.ꝛ bene.Dicit enim quod intelligitur eo iure,id eſt,ea iuſtitia,vel equitate.Ita dicit gl.que incipit,imo nõ.¶ Item opp.dicitur hic,eoqꝫ ordine,ꝛc.Cõtra.ĩ.eo.l.iij.§.j.So-
1 lue vt ibi dicemus.¶ Quero,† vtrũ[a] naturalis[b] tantũ admitta-
a tur ad bo.poſſ.contra tab.Gl.ij.*hic no.dicit,quod non,quod te-
b ne menti.ideo intellige hic de filio naturali,ꝛ legitimo.Nam natu-
* ralis tãtum,licet quandoque admittatur ſecundum voluntatem tamen contra voluntatem nunquam admittitur.Et hoc cõtra te-
2 ſtamentum paternum,ſed contra teſtamẽtum maternum bene ad-
c mittitur,vt Inſti.de ſucce.cog.§.vulgo.¶ Quero,quid[c] ecõtra in patre,an habeat bo.poſſ.contra ta.filij naturalis tantũ? Doc.vt Azo dicunt,quod eo modo,quo filius naturalis ſuccedit patri naturali,eo modo pater ſuccedit filio naturali.Ita no.Azo in ſum.de nat.lib.ꝛ in ſumma de ſuis.ꝛ legi.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Quero vtrum.An filius naturalis admittatur contra teſtamentum patris.ꝛ eſt ſing.gl.ſecundum Bal.in l.j.C.quo.bo.ꝛ in l.ſi.C.de nat.lib.per Bal.in l.fi.C.vnde legi.

b POMA ¶ Vtrum naturalis.Vide Alex.conſi.lxxiiij.in fi.inci.viſo proceſſu cauſe vertentis inter Fran.vol.ij.ꝛ limita vt non pcedat quando filius naturalis eſt legitimatus.Ita Rom.conſi.xxxiiij.Barbar.conſi.lviij.in ij.vol.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Gl.ij.Sequitur Bar.in l.Gallus.§.etiam.ſ.de liber.ꝛ poſthu.

c ALEX. ¶ Quero quid in patre naturali,an ſuccedet filio? ade Bar.in l.ſi.C.de his quibus vt indi.ꝛ Bal.in auth.licet.C.de natu.lib.

§.Hec autem clauſula. Hic incipit exponere edictũ.Opp.quod poſthumi nati rumpant ipſo iure,l.poſthumorum.de iniu.teſ.ꝛ l.poſthuma.de lib.ꝛ poſth.Sol.Poſſunt venire per contra tabu.ſimiliter,licet de iure ciuili poſſunt dicere nullum teſtamentum,ꝛ ratio,eſt vt no.C.eo.l.ij.

§.Si ex tribus. Facit partem ille,qui ſperatur admitti ad partem.h.d.

a §.Et ſui. [a]Opp.ad verſi.ſed adoptiui.Contra ſ.ea.l.in prin.Solu.Poſt emancipationem non habet cõtra ta.qꝛ deſijt eſſe ex liberis,vt hic,ſecus ſi non eſſet emancipatus,vt ibi,ſed quid ſi nõ eſſet adoptiuus? Reſp.forte,tunc admitteretur,vt ĩ.proximo.§.

ADDITIO.

a AND. BAR. ¶ Et ſui.Et pro gl.hic,vide Lud.ro.in cõſ.xxxiij.ubi dicit ꝙ filius naturalis legitimatus contra tabulat teſtamentũ patris,ꝛ ita limitat hanc gl.que inci.licet filius naturalis.

1 ☞ Reſtitutio,qꝛ fit a ſenatu,vel Principe,reputatur impoſſibilis.
2 Mors ciuilis quando equiparetur naturali.
3 Statuto ſtante quod filia extantibus fratribus non ſuccedat,ſi extet frater incapax,an impediat ipſam filiam.
Maſculus de ordine fratrum minorum,feminam nõ impedit ſuccedere,vigore ſtatuti de ſuper exiſtentia maſculorum.
4 Statuto ſtante de ſuperexiſtentia liberorũm,ſi ſuperſit frater ex latere patris tantum,ꝛ ſoror ex vtroqꝫ parente,cum matre,an talis frater excludat ſororem,ꝛ matrem.
5 Filius excluſus ex diſpoſitione ſtatuti an impedit feminam ſuccedere ſtante predicto ſtatuto.
6 Maſculus excluſus pacto,ſtante dicto ſtatuto,an excludat feminam.
7 Maſculus,qui non ſuccedit,qꝛ non vult,non preiudicat femine.
8 Filia excluſa quouſqꝫ maſculus ſuperuixerit,an cenſeatur excluſa perpetuo.
9 Fiſco applicatur qđ deportati capiũt,ꝛ an ſit omnino nõ capax.

a §.Qui h.bebat filium. [a]Filius nõ capax ſicut mortuus nõ obſtat ſequentibus in gradu.h.d.no.§.Not.tex.ibi,deportatos,ꝛc.Opp.ꝛ videtur ꝙ ille,qui non eſt capax,noceat ſequẽtibus.vt ſ.ea.l.§.ſi ex tribus.Sol.ibi loquitur in eo,quilꝫ non ſit capax,tamen ſperatur eſſe propter ſpem poſtliminij:hic vero loquitur de eo,in quo nulla ſpes eſt. Sꝫ contra hoc oppo.nonne hic poteſt eſſe ſpes,ꝙ in integrum reſtitu.per principem:ergo debet nocere.Sꝫ iſta ſpes,que habetur de iure ſpeciali,non debet attẽdi.l.iiij.poſt princ.ĩ.de fideicom.liber.ꝛ ibi no.tex.Sꝫ ſpes eius qđ eſt de iure
1 communi,ſic.Vel dic,reſtitutio† fit a ſolo Principe.vel Senatu.l.j.§.de qua.ſ.de poſthu.ideo tanquam multum difficile ſeu quaſi impoſſibile nõ debet attendi.l.apud Julianũ.§.ſi.alias ſub l.idem Julianus.ſ.de leg.j.ꝛ ibi no.Vel tertio reſtitutio in integrũ non trahitur retro,poſtliminium vero retrotrahitur:ideo vnũ attenditur aliud non,vt no.in l.Gallus.§.ꝛ quid ſi tm̃.in fi.gl.de libe.ꝛ poſth.Opp.dicitur hic,ꝙ iſti habentur tanquam mortui.Con-
2 tra,imo † mors ciuilis non equiparatur naturali.l.ex ea parte.§.in inſulam.de ver.ob.ꝛ l.cum pater.§.hereditatẽ.ſ.de leg.ij.ſol.vt in qualibet earum no.ꝛ per Dy.in l.ſi cum dotẽ.ſ.ſol.ma.ꝛ per Cy.C.de ep.ſ.ꝛ cle.l.deo nobis.ꝛ ꝙ plene dixi.ſ.de li.ꝛ poſth.l.Gallus.§.ꝛ quid ſi tantũ.¶ Extra gl.pro declaratiõe pono duo ſtatuta,que conſueuerunt eſſe communiter per Italiam.Unũ eſt,ꝙ femina non ſuccedat extãtibus filijs maſculis ex eodem patre.Aliud ſtatutũ eſt ꝙ ſoror non ſuccedat fratri,extantibus alijs fratribus
3 ex eo.patre.¶ † Quero,q[b] ſi extet aliquis frater vel filius q om-
b nino nõ eſt capax,an impediat ipſam filiã,vel ſororem ſuccedere? Hic videtur tex.ꝙ nõ vt ĩ.de bo.lib.l.ſi necẽ.§.ſi deportatus.cũ ſi.ꝛ hoc puto verũ,lꝫ in cõtrarium faciat C.de nat.lib.auth.lꝫ.ſed ſoluã ĩ.proxi.q.Et per hoc iã de facto conſultus rñdi ꝙ ſi ſupeſt filius q ſit de ordine fratrũ minorũ,filiã ſuccedere nõ impedit,qꝛ talis fi-
c lius nullo mõ eſt capax[c] hereditatis.c.exiui.de ver.ſig.in cle.¶ † Que-
4 ro ſcđo,pone ꝙ talis filius vel frater nõ eſt oĩno incapax ſed tñ in
d propoſito impeditur ſuccedere ex perſona alterius.Verbi gratia.[d] decedit vnus relicto fratre ex patre tantũ,ꝛ ꝛ relicta matre,ꝛ ſorore ex vtroqꝫ parente,hoc caſu ille frater ex patre tm̃ nõ poteſt ſuccedere,qꝛ prefertur ei mater,vt in auth.defuncto.C.ad tertu.Dubitatur,an ſoror ex vtroqꝫ parente,cum matre poſſit ſuccedere? Videtur ꝙ nõ propter ſtatutum quod dicit,Extantibus fratribus non ſuccedat ſoror.ſed tunc extant,ergo,ꝛc.Pro hoc videtur tex.C.de na.lib.auth.licet.In contrariũ videtur,ꝙ frater debeat ſuccedere in illa dimidia,in qua debet ſuccedere ſoror,cum ex eius perſona ſoror excludatur,l.equiſſimũ.ĩ.ad Tertu.l.ij.§.obijcitur.eo.ti.Ecõtra vr̃,ꝙ ipſa ſoror ſuccedat,fratre excluſo,propter matrẽ,l.ij.§.ſi ſit cõſanguinea,ĩ.ad tertu.Quid dicemus.hic eſt dubiũ ꝛ antequã veniã ad determinationem pro ſolutione dictarum legum,dicas.Quando ille,qui eſt remotior me excludit eum,qui excludit me:dic,quãdoque ille remotior ſuccedit in locũ eius,quẽ excludit,ꝛ tunc ipſe ſuccedit,ꝛ ego excludor,l.equiſſimũ.ꝛ l.ij.§.obijcit.ĩ.ad Tert.Nã ibi auus excludit patrẽ,ꝛ ſuccedit in locum patris,id eſt,filij,quo ad eum,merito excludit matrẽ,ſicut pater ipſe.quandoqꝫ nõ ſuccedit in locũ eius,ꝛ tunc aut ille,quem ille remotior excludit me,ideo qꝛ habet potentius ius in ſucceſſione,ꝛ tunc ego non excludor,ſed potero ad ſucceſſionẽ vocari iure meo perinde ac ſi ille excluſus non eſſet in rerum natura.l.ij.§.ſi ſit cõſanguinea.ĩ.ad Tertu.Aut non excludit me ideo,ſed quia deficit conditio,qua vocabar ad ſucceſſionẽ,ꝛ tũc nõ potero admitti,vt in auth.licet.C.de na.lib.ibi enim excluditur naturalis filius propter coniugem,non ideo,qꝛ coniunx habeat potentius ius in ſuc-
e ceſſione ſed ideo,qꝛ lex vocari voluit[e] naturalẽ ſub ea conditione,ſi coniunx non eſſet,ideo non attenditur vtrũ illa cõiunx ſuccedat,vel non,vt ibi.Nunc ad propoſitum,videndum eſt ergo,quo iure frater excludat ſororem,vetante,ſtatuto,eam ſuccedere.Breuiter iſti ablatiui abſoluti reſoluuntur in cõditionem,l.a teſtatore.ſ.de condi.ꝛ demon,ꝛ de vſur.l.euictis.tamen in caſu propoſito,puto ꝙ faciant diſpoſitionem,ꝛ eam inducant,vt frater ſuccedat,ꝛ ſorori preferatur,qꝛ eius fauore hoc eſt ſtatutum.l.ſeruo legato.§.ſi teſtator.ſ.de lega.j.ꝛ l.fideicommiſſa.§.interdum.ꝛ §.cũ eſſet.ſ.de leg.tertio.ꝛ ſic excluditur ſoror a fratre tanquam habente poten

ſiue ius,ideo fratre excluſo a matre,ſoroꝛ admittitur l.ij.§.ſi ſit cõ ſanguinea.ĩ.ad Tertul.⁊ ſimilem tex.habemus Inſt.ad Tertu.§
f ſed cũ.¶ Tertio quero,[f] ponet† ꝙ filius non ſuccedit,qꝛ excluſus
5 eſt a diſpoſitione defuncti,qꝛ eſt exheredatus a patre,vel a fratre, pꝛeteritus turpi perſona non inſtituta,vtrũ impediat filiam,⁊ ſo roꝛem? Breuiter dico tex.eſſe ĩ.de coniun.cum emancip.liber.eiꝰ. l.j.§.ſi pater.⁊ ibi de hoc dicam. ¶ Quarto queritur,quid ſi iſte
6 filius †vel frater non ſuccedit excluſus pacto,[g] qꝛ habuit aliquid,
g ⁊ pꝛomiſit cũ iuramẽto non venire contra hereditatem paternã, vel excluſus teſtamento,qꝛ inſtitutus in certa quantitate. Reſp. ex eo ꝙ filius ꝓpter hoc aliquid habuit perinde facit partẽ aliĳs, ⁊ alios excludit,ac ſi totaliter ſuccederet,l.j.§.aduerſus.ĩ.ſi quid in frau.pat.Quod eſt verũ:qꝛ facit partẽ in cõputatiõe legitime. ⁊ alios impedit ſuccedere tanquam exiſtentes,ſecundum foꝛmam
h ſtatu.pꝛedictoꝛũ,tamen pꝛeteritus ipſe non rumperet[h] teſtamen
7 tum,qꝛ nõ debet inſtitui vt hoc §.¶ †Quinto quero.[i] ſi filius,vel
i frater non ſuccedit,qꝛ non vult:vtrũ impediat filiam,vel ſoroꝛem, Videť ꝙ ſic ꝑ tex.gl.in l.ſi necẽ.ſ.de le.j.l.filiuſfa.§.cũ quis.In cõ trarium videtur ĩ.ad Tertul.l.ij.§.ſed ſi ſint ſui.Reſpondeo,ſi nõ vult ſuccedere,non obſtat ſoroꝛi.Non ob.quod no.in d.§.cuꝫ qs. qꝛ ibi filĳ non impediebant alios,qꝛ habent potentius ius in ſuc ceſſione,ſed qꝛ cõditionem alterius faciebant deficere. Sed in q̃ ſtio.noſtra filius filie,⁊ frater,ſoroꝛi obſtant,qꝛ habent ius poten
8 tius in ſucceſſiõe,ideo,⁊c.vt ſ.dixi.¶ †Sexto quero,quid ſi eſt ta lis perſona,que excluditur,ſed non perpetuo.Verbi gratia,dicit ſtatutũ,ꝙ filia femina nõ ſuccedat,quouſqꝫ ſuperuixerit maſcu lus,⁊ ſic non perpetuo filius filiam excludit,ſed donec viuit:q̃ro, quid iuris habebit filia.Dicã foꝛte,ĩ.ad Tertu.l.fi.⁊ ibi dicam,⁊
9 vide circa pꝛedicta,q̃ dicã ĩ.ad Tertu.l.ij.§.fi.tene mẽti.¶ †Vlti mo iſte §.facit cõtra gl.que eſt C.de her.inſti.l.j.vbi no. ꝙ depoꝛ tati capiunt,ſed fiſco appplicatur,hic videtur eſſe tex.in contra rium.⁊ in l.ſi necem.§.ſi depoꝛtatus,de bo.lib. Quidam reſpon dẽt,ꝙ hic loquiť de ſucceſſione ab inteſtato,ſeu cõtra teſtamentũ, ſecus in ſucceſſione ex teſtamento,vel ſecundum voluntatem.Con trarium eſt verum,quod depoꝛtatus omnino ſit non capax.vt ĩ. eo.l.iiĩ.§.liberi.cum gl.⁊ eſt gl. Inſti.de leg.§.legari. In contra rium facit foꝛtiter.l.ſi depoꝛtati.ſ.de leg.iij.ſed ibi dicam.

ADDITIONES,

a ALEX, ¶ Qui habebat.Et arg.huius §.volentis quod depoꝛ tatus habeatur pꝛo moꝛtuo idẽ eſt in exheredato.pꝛo hoc Bal, in l.doris.in fi.de iur.dot.decidit no.queſt.

b ALEX. ¶ Quero quid. Omnino incapax habeť pꝛo moꝛtuo,⁊ ſic an excludať filia que pꝛohibita eſt ſuccedere extãtibus maſcu lis,habeť per Sul.⁊ Bal.in auth.nouiſſima.C.de inof.teſta.⁊ ali quid per Imo,in l.plane.§.ſi duobus.de le.j.⁊ no.etiã Bal.in rep. l.pater filium.in fi.⁊ Imo.in d.l.plane.§.ſi coniunctim.⁊ oẽs tenẽt cum Bar.hic bene facit quod not.Bald.in l.ij.§.ſed ⁊ ſi ſint.ĩ.ad Tertul.per illũ tex.⁊ Bar.in l. filiuſfamilias, §.cum quis.de leg. j.in fi.⁊ idem tꝫ expꝛeſſe Bal.in auth.ingreſſi ad fi.de ſac.ſanc.ecc, ⁊ ideo dicit Bal.in l.ſi quis.§.talem.de ſecun.nup. ꝙ ſi pꝛimoge nitus ex conſuetudine ſuccedat,⁊ ipſe eſt inhabilis.vel renuncia uit admittitur ſecundo genitus,⁊ hic adde Bal.in l. maximũ.de lib.pꝛet.Sed quid ſi eſſet frater clericus,verũ repellat ſoroꝛẽ ſtan te dicto ſtatuto? Bal ꝙ ſic.in l.cunctos populos.C.de ſum.tri. ⁊ adde ꝙ Bal.in conſi.inci.in Chꝛiſti nomine,ſtatuto caueť ꝙ filie teneãtur ſeruare teſtamentũ patris viuẽtibus maſculis, ⁊c. quo ſtatuto ſtante,ſcriptus eſt maſculus heres vniuerſalis.ſtantibus quinqꝫ filiabus,dubitať an dicte filie faciãt d.filio partem in legi tima,⁊ dicit ꝙ ſi filie habẽt aliquid quod imputetur de iure in le gitimã,vt dotem pꝛofectam a patre,⁊ tunc faciunt filio partem, imo etiam admittuntur ad partem,⁊ ad dotẽ que ſuccedit loco lle gitime,l.quoniã nouella.C.de inoff.teſt.Aut non habent aliquid quod imputetur in legitimã,vel excluduntur a ſtatuto,etiã nihil habentes,tunc non faciunt partem,ſecundum vnã opi.in l.j. §.fi. de contra ta.vt ſi dicat ſtatutũ,dotata a matre nõ ſuccedat patri in aliquo,⁊ ideo maſculus ille,tunc habebit illam legitimam qua lem haberet ſi ille filie non eſſent nate,non autẽ habebit illud iure accreſcendi.⁊ ita concludit.Cogita tamen,quia fertur conſultum fuiſſe contra.ſecundum communem opi.⁊ foꝛte verius per Ang. ⁊ Imo.in l.plane.§.ſi duobus.de leg.j. ⁊ ibi Alexan. ¶ Adde an filia excluſa a ſtatuto extantibus maſculis, excludatur per cleri cum Bal.conſi.xxx.li.iij.Et an filia excluſa a ſtatuto,faciat partẽ in legitima fratri,vide Ang.conſi.ccxcviij.Pau.de Ca.conſi.cclij. ⁊ vide conſi.alle.per Alex.clvj.lib.ij.

c ALEX.¶ Eſt capax.Paria ſunt filium non extare,⁊ eſſe incapa cem,l.ſi poſt moꝛtem.§.liberi.ĩ.eo.⁊ in l.ex facto, §.ex facto.ſ.ad tre.⁊ Ang.⁊ Imo.in l. Lucius.ſ.de her.inſti.

d ALEX. ¶ Verbi gratia.Vide Bal.in l.ſi quis filium.C.de inoſt. teſta.in fi.q.⁊ Bal.in l.ij.§.fi.ĩ.ad Tertul.

e ALEX. ¶ Vocari voluit.Et adde pulchꝛe no.per.Bald.in l.ſi quis.C.ad Ter.⁊ in d.l.illã.C.de col.⁊ in d.l.ſi quis filiũ,ad fi.de in of.teſt.⁊ Io.an.no.in rub.de ſuc.ab inteſt.in add.Spe.⁊ Bal.in l.ſi defunctꝰ.C.de ſuis ⁊ legi.⁊ ang.in cõſi.ccxcj.inci.ſtatu.Bono.

f ALEX. ¶ Tertio q̃ro.Vide Bal.in l.fratres.in fi.C.de inof.teſ.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ De hac queſt.in ſimilibus termi nis vide Are.cõſ.xxvij.vbi tꝫ cum Bar.vide eundẽ Are.cõſ.clix.

g ALEX. ¶ Excluſus pacto.An impediat feminã ſuccedere,⁊ an faciat partem aliĳs quo ad legitimam.⁊ de hoc etiam vide Bal.in l.j. in vj.q.C.quando non pe.par.adde etiã Bal.in l.pacta.in ver. ſed nunquid C.de col.Adde Bal.conſi.ccxliij.lib.iij.

h ALEX ¶ Non rumperet.Idem tenet Bal in d.l.filio pꝛeterit. de iniuſt.teſt.⁊ Imo.

i ALEX. ¶ Quinto quero.De hac q.vide per Bar.in l.ij.§.ſed ſi ſint.ĩ.ad Tre.⁊ Rom.l.apud Iulianum.ſ.ad Treb.

§.Si ⁊ pater. Vos videtis,ꝙ ſi pater,⁊ filius ſint de poꝛtati,⁊ reſtituti,pꝛefertur filius,⁊ eo dem modo ſi ſint damnati in metallum.¶ Opp.Si pater ⁊ filius ſint depoꝛtati, ergo teſtamentum eſt nullum,⁊ ſic. bo.poſſ.contra ta.non poteſt competere,vt ĩ.eo.l.quod vulgo.Huius timoꝛe glo. ponit duobus modis caſum,non curo.¶ Diciť hic,ꝙ damnatus in metallum,⁊ reſtitutus admittitur. Contra hoc op.de eo quod habuiſti in l.intercidit.in fi.ſ.de cõd.⁊ dem.vbi videtur tex.in cõ trarium.Videte,in hereditatibus,⁊ aliĳs lucris venientibus ex te mento,⁊ ſecundum defuncti voluntatem,eſt aduertendum,quali ter ille qui vocatur ad hereditatem , vel ad aliud lucrum,fiat ſer uus,nam ſi fiat ſeruus hominis,tunc pꝛopter hoc nullo tempo irritatur teſtamentum:ideo ſi ad libertatem reuertitur,admit. l.ex facto,§.Iulianus.in fi.ſ.de vulga.⁊ pupil.coniuncta l.ſi pa ter.ſ.de hered.inſti.Si vero efficiatur ſeruus pene,tunc reſtitu tus non admittitur ad illud lucrum,cum alius homo eſſe videať,
a d.l.intercidit.[a] Ad lucrum vero ex diſpoſitiõe legis,pꝛeter,vel cõ tra voluntatem diſponentis,tunc iſti ſemper vocantur iure agna tionis,vel cognationis,vel alterius pꝛoximitatis,⁊ ideo ſi efficiať ſeruus,⁊ poſtea reuertitur ad libertatem, eſt aduertendum vtrũ reuertatur ex cauſa per quam reſtituantur iura pꝛoximitatis,vt in integrum reſti.⁊ tunc ad ſucceſſionem admittiť,vt hic.Ratio eſt,quia iura pꝛoximitatis recuperauit. Sed ſi reuertatur ad li bertatem ex cauſa,per quam iura pꝛoximitatis non recuperaret vt per manumiſſionem,vel indulgentiam,tunc non ſuccedit,quia iura pꝛoximitatis non recuperat.Hoc pꝛobatur Inſt.de capi.di. §.ꝙ autem.⁊ ĩ.vnde cog.l.is qui.⁊ ĩ.ad Ter.l.filĳ.§.filius ⁊ l.iij.§. j.ĩ.eo.vbi tex.facit iſtam diſtinctionẽ,⁊ hoc voluit dicere gl.hic in l.idemqꝫ eſt ⁊c.Contra pꝛedicta op.tu dicis,ꝙ manumiſſione nõ recuperãtur iura cognatiõis.Cõtra.Inſt.de ſer.cog.per totũ.Di cit gl.quod per manumiſſionem poſſunt iura cognationis de no uo queri,non autem antiqua recuperari,vide gl.que incipit vel po ne,que eſt in l.idemque,

ADDITIO.

a AND.BARB. ¶ Vt d.l.intercidit,⁊ no.ad d.l.intercidit.vide Bal.in c.ſciſcitatus.de reſcri.vbi dicit quod in l.intercidit.inter uenit reſtitutio.

LEX III.

NON tantum. Glo.querit quid de na ex filia? Dicit gl.quod non admittentur,quia pꝛeteritio habetur pꝛo exhereda tione,⁊ ideo non datur contra ta.vt ĩ.eod.l.illud,§.ad teſtamenta.C.de ſuis ⁊ legi.l.fi.

1 ☞ Nepos ex fratre moꝛtuo,concurrit cum patruo in ſucceſſio ne de iure pꝛetoꝛio.

2 Dictio autem,pꝛo certe.

§.Si duos. Si aliquis ex liberis adoptetur,durante adoptione ſuccedit,pꝛout adoptatus eſt ea finita,ſuccedit pꝛout naturalis eſt.:h.d. cum duobus §§.ſeq. In tex.ibi,poſſe eum ſolum.opp.dicitur hic quod filius ſuccedit ſolus nepote excluſo.Cõtra,filius.⁊ nepos ex alio filio,admittun tur equaliter ad ſucceſſionem,vt Inſti.de her.que ab inteſt.§.cũ filius.⁊ in auth.vt fra.fi.§.j. ⁊ ſi ſic eſt de iure ciuili:ergo idem in bo.poſſ.contra tab.vt ſ.eo.l.j.⁊ ij. Reſpon. Huius timoꝛe legitur iſte §.duobus modis.Pꝛimo,vt quod dicit,melius eſt autem,⁊c. coꝛrigatur pꝛopter aduerſatiuam autẽ,vt ſic indiſtincte filius ne poti pꝛeferatur.Ad contraria reſpõdetur ſic,ꝙ ibi loquitur de li beris,qui ſunt in poteſtate,qui veniunt ad contra ta.hic vero lo

quitur

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

quitur de his, qui in poteſtate non ſunt. Secũdum iſtam gl. eſſet
1 vnum mirabile valde, quod † in ſucceſſione de iure pretorio, nepos
ex fratre mortuo, non concurrat cum patruo, ſed dic, ꝙ nepos cũ
patruo concurrat. Caſus eſt ĩ. ſi ta. te. nul. exta. l. j. §. ſi quis. & ĩ. de
coniun. cum eman. lib. l. j. §. ſi pater. & §. liberos. & §. ſi quis ex ne-
potibus. Nec ob. iſte §. quia diſtinctio huius §. non corrigitur,
2 ſed firma remanet, & illa † dictio aduerſatiua autem, exponitur pro
certe. & hoc tenet gl. Inſti. de her. que ab inteſta. §. cũ filius. & in l. j.
§. ſi quis. ĩ. ſi ta. te. nul. hoc tenet Dy. in l. Gallus. §. & quid ſi tan-
tum. ſ. de lib. & poſth. Ita debetis intelligere.

1 ☞ Filius ducens vxorem ignominioſam, exheredari non poteſt
hodie.
2 Nepos ex delicto patris non poteſt ab auo exheredari.
3 Succeſſorium edictum, an habeat locum in querela inofficioſi.
4 Scholaris, qui ex forma ſtatuti tractari debet vt ciuis, non per-
dit priuilegium quod habebat.

a ## §. Si emãcipatus filius, vxore.[a]

Hic eſt bonus, & no. §. Nepos poteſt venire contra teſtamentum
aui, nõ obſtãte, ꝙ filius fuerit iuſte exheredatus, vel iuſte potuerit
exheredari. h. d. ¶ Iſte §. diuidit̃ in quatuor partes. Primo po-
nit vnũ dictum. Scdo, reſpondet tacite obiectioni. Tertio, ponit
aliud dictũ. Quarto aſſignat rationem. Secunda ibi non enim.
Tertia ibi, nam & ſi. Quarta ibi, nec enim. In ver. non enim. glo.
ponit duobus modis caſum, ſed ponas caſum ſcdm primũ modũ
q̃ eſt magis. no. ¶ No. tex. ibi, nec enim minus, &c. Opp. dicitur
1 hic. quod filius poteſt exheredari, q̃ vxorem ignominioſam du-
b xit.[b] Contra, q̃ iſta non eſt de cauſis ingratitudinis poſitis incor
pore, vt cum de app. cogn. §. cauſas. Sol. concedo quod hodie nõ
2 eſt legitima cauſa. ¶ Item opp. † ꝙ filius ex delicto patris poſſit
grauari, l. quiſquis. C. ad l. Iul. ma. Quidam hoc cõcedunt, quod
nepos propter delictũ patris poſſit exheredari. hic loquitur quã
do nepos non fuit exheredatus, ſed contrarium eſt veritas, argu
men. l. diuo Marco. C. de queſt. & quod ibi no. Facit l. Paulus, ĩ.
de bo. libe. & l. diui fratres. de iure patro. ¶ Item op. de ſeipſo ad
ſeipſum, q̃ in prin. dicitur, ꝙ venit per contra tab. iſte nepos, in fi
ne dicitur quod per querelam inoff. teſt. Reſp. duobus modis. V
no modo quod dicit in fi. de inofficioſo, intelligas id eſt de contra
tab. Similem expoſitionem facit gl. in l. pater filium. ſ. de inofficio
ſo teſtamento. Alio modo dic, ꝙ principium loquitur, quando ne
pos fuit preteritus, finis quando fuit exheredatus. Vel aliter, &
forte melius, dic quod totus §. loquitur quando nepos fuit prete
ritus. ſed in prin. fuit preteritus poſt mortem patris, & ſic debe-
bat inſtitui, quia nemo eum precedebat, ſed finis loquitur, quan
do fuit preteritus viuo patre, & ſic non debebat inſtitui ideo non
habet contra ta. ſed querelã, l. pater filium. ſ. de inof. teſta. intelligẽ
do ibi prout in tex. iacet, & examinaui plene in l. in ſuis. ſ. de lib. &
3 poſth. ¶ Vltimo finis huius §. allegatur per Dy. vtrum † ſucceſ
ſorium edictũ habeat locũ in querela inofficioſi teſta. & hic vr̃ tex.
ꝙ ſic in fi. De iſta q. habetis in l. ſi his in princ. ſ. de inof. teſtamẽ.
& l. ſi quis filium. & ibi per Cy. C. eo. & etiam extra de reg. iur. c. nõ
debet li. vj. per Dy. tangitur per gl. ſ. de lib. & poſth. l. ſi quis po-
c ſthumos. §. j. Ego dixi ibi. & in l. in ſuis. ¶ Not. text.[c] ibi non enim
d per reſciſſionem, &c. Facit enim[d] ad multas q. dicit ſtatutũ, quod
4 ſcholares † tractent̃, vt ciues, in oĩbus, ſed quid ſi ſcholaris alias
habebat aliquod priuilegiũ vltra, an perdat illud priuilegium?
Certe non, q̃ illud ſtatutũ eſt inductũ ad reſciſſionem obſtaculi,
ꝙ eſſe poſſet, ne ille eſſet ciuis. Itẽ poteſt ad multa facere tene mẽti.
5 Dicitur hic, vt † dedecori ſit. Vos habetis gl. in l. ſi arrogatus. §.
matrimonij. de ma. vin. vbi gl. dicit, quod eo caſu non ſine dedeco
re ducitur, quando non iure ducitur. Sed credo ꝙ cum dedecore
ducitur, quando ducitur ignobilis, & vilis, vel alia vulgaris, vt
* hic, & l. j. C. de natu. lib. *licet auth. ibi poſita, videatur velle id qđ
vult illa gl. tene menti.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si emancipatus. per gl. Dy. & Bar. in l. Gallus. §. &
quid ſi tantum. de lib. & poſthu.

b ALEX. ¶ Ignominioſam duxit. Sed que dicantur ignominio-
ſe perſone, vide in l. iij. C. de nup. & gloſ. & Bar. in l. ſi rogatus. ĩ. de
ma. vin. & Bar. in d. l. iij.

c ALEX. ¶ No. tex. Adde Bal. in l. ſi Ruffinus. C. de teſt. mil. & ꝙ
no. Bar. in l. ij. in fi. verbis. C. de iur. fiſ. li. x. & Bal. in auth. habit.
C. ne fi. pro pat. & adde ꝙ cõceſſuz iure ſpeciali, nõ excludit benefi
ciũ iuris cõmunis. Et ita Bar. in l. fi. C. de ſac. ſanc. eccle. vbi aſſi-
gnat rationẽ de qua ibi, ſed vtrũ per illud priuilegiũ poſſit ibi cõ
ueniri tanquã ciuis? dic ꝙ nõ, ſcdm Guid. de ſuza. in l. ꝙ fauore.
C. de le. vide ibi Bal. Quid aũt ſi ſtatuto caueꝫ ꝙ nobiles acrius
puniant̃, & per ſtatutũ aliquis popularis eſt factus de nobilibus
an talis erit acriter puniendus vt nobilis? Dic ꝙ ſic ſcdm Bal.
in l. ij. C. de iu. fiſ. & ꝙ ipſe no. in l. j. C. de dig. li. xij. no. Ro. in l. ſi quis
in graui. §. de his: ad ſyl. & cum Bar. hic, trãſit Bal. in l. ea lege C.
de cond. ob cau. vide tamen ꝙ nota. Bald. in auth. ſed omnino. C.
ne vxor pro mar. in ver. Vnde do tibi hanc cõcluſionẽ. & pro bar.
facit tex. in l. receptitia, C. de cõſti. pe. & ibi Bal. in j. col. vbi dicit ꝙ
per priuilegiũ nouiter cõceſſum, nõ tollitur antiquũ. Et hic adde
Ang. in l. diuus. in fi. de teſ. mil. & expreſſius in l. ſi certarũ. §. miles
eo. ti. & intellige vt declarat Pau. de Ca. quem omnino vide in l. ſi
duo de acq. he. per Ro. in l. adoptiuũ. §. patronum. ſ. de in ius vo.
Et vide que no. Bar. in l. ſi cum dotẽ. §. tranſgrediamur. ſol. ma. &
Adde Ro. in l. ſi exheredatus. §. j. ſ. ad ſyl. & pondera tex. in l. mu-
niceps. in prin. ĩ. ad municip. & vide Ang. & Imo. in l. talem. §. j. ſ.
de her. inſti. ¶ Et ad doc. Bar. hic, vide Alex. in cõſi. xxxij. col. j. in
v. vol. Adde an ſi quis impetrat vt doctoret̃ certo modo, deinde
ſe ſubijciat examini publico non ſeruato priuilegio, & reprobetur
an poſſit redire ad priuilegium, Bal. conſi. cccxxviij. lib. iiij.

d POMA. ¶ Facit enĩ. Vide Cuma. cõſ. xvij. Ro. cõſ. xcv. Alex. in
l. j. in j notab. de le. j. & l. ſi Ruffinus. C. de teſta. mili. Paul. de Ca.
in l. falſa. ſ. de cond. & dem. Bal. in l. ij. C. de conſti. pec.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ C. de natur. liber. Vide Alex. remiſ
ſiue in l. ſi cum dotem. §. tranſgrediamur. col. ij. ſ. ſol. mat.

§. Si emãcipatus fili⁹ preterit⁹.

Aduerte, ſicut ille qui non adit hereditatẽ, perdit ius ſucceſſiõis
ita ſi efficiatur non capax ante petitam bo. poſſ. h. d. Opp. ĩ. vnde
lib. l. ſi Sol. ibi dedit ſe ad arrogandum poſt petitam bo. poſ. hic
ante. ¶ Item opp. ĩ. eo. l. ſi poſt mortem. Sol. ibi fuit inſtitutus &
per alium fuit commiſſum edictum: hic fuit preteritus, & aſſignat
gl. duas rationes, & quelibet poteſt eſſe bona. ¶ Item opp. glo. ĩ.
ad Tertul. in l. j. §. proinde. & l. tutelas. ſ. de cap. dimi. Glo. ſoluit.

§. Si quis filio.

Datus in adoptionem alicui de familia, non repellitur a cõ-
tra tab. ſi eum alius nõ precedat. h. d. Contra hoc op. ĩ. e. l. ſi emã
cipatus. §. fi. vbi durante adoptione, quis nõ venit ad contra ta.
patris naturalis. Verum eſt, ꝙ hic loquitur quando eſt datus in
adoptionẽ alicui qui eſt in familia, ſecus ſi extraneo. Et de iſto fi-
lio dato in adoptionẽ diſtinguemus plene ĩ. eo. l. ſi in adoptionẽ.

§. Si pater.

Hic habem⁹, ꝙ licet mutetur familia fa
cto patris, nihilominus filius habet cõ
tra ta. ſecus ſi per adoptionem ipſius filij mutetur familia, vt ſ. §.
ſi emancipatus. ¶ Dicitur hic, ꝙ iſte filius habet contra tab. cõ
tra teſtamentum patris, qui eſt in familia arrogatoris. Contra ſi
iſte pater deceſſit in familia arrogatoris, ergo non valuit teſtamẽ
tum, vt ſ. de adoptionib. l. ſi pater. ſi non valuit teſtamentum, ergo
non datur contra tab. Sol. hic loquitur quando iſte pater, qui de
dit ſe ad arrogandum, poſt mortem patris arrogatoris deceſſit.
Vnde licet poſt mortem patris arrogatoris deceſſerit, dicitur ta-
men arrogatoris decedere, vt ĩ. eo. l. vtrum. licet Azo videatur ali
ter tenere. ĩ. eo. l. ſi ex duobus. §. fi. ſed male dicit.

1 ☞ Deportatus poteſt inſtitui.

1 ## §. Liberi.

Dicitur hic, liberi, qui inſtitui non poſſunt,
quero, qui ſunt iſti? Dicit gl. † deportati, l. j. C.
de her. inſti. & heretici, & alij, qui in gl. numerãtur. Et ſic habes, ꝙ
deportatus non poteſt inſtitui. Contrarium no. in l. j. C. de hered.
inſti. vbi dicitur, ꝙ poteſt inſtitui: ſed fiſcus poſtea illam heredi-
tatem habet. Sed iſta gl. eſt verior. Dixi ſ. e. l. j. §. qui habebat fi-
lium. ¶ Item dicitur hic, ꝙ inſpicitur tẽpus mortis. Cõtra, imo
tria tempora. l. ſi alienũ. §. in extraneis. ſ. de here. inſti. & Inſtit. de
here. quali. & dif. §. in extraneis. So. dicit gloſ. hic loquitur in filio
ſuo in quo tempus mortis, & aditionis eſt vnum, & idem. Vel me
lius, ibi loquitur in filijs inſtitutis: hic in filijs preteritis, qui an
debuerint inſtitui tẽpus mortis tm̃ inſpicitur, ita dicit gl. & bene.

a ## §. Si quis ex liberis.

[a] Vos habuiſtis ex-
pedita vſq; huc, illa
verba, liberos, ſiue naturales, &c. poſita ſ. eo. l. j. nũc incipit expo-
nere verba, ſi neq; inſtituti, &c. Op. & videtur, ꝙ in caſu noſtri §.
non habeat locũ id qđ hic dicitur. Aut enim fuit inſtitutus fili⁹
ſub conditione caſuali, & ſtatim teſtm̃ eſt nullum. l. ſuus. ſ. de her.
inſti. Aut ſub conditione poteſtatiua, que põt impleri vltimo vite
ſpiritu, & imputet ſibi ſi eam non impleuit. d. l. ſuus. §. pe. & fi. Sol.
Huius timore dicunt quidam, qđ principium. §. loquitur in ſuo,
finis in emãcipato. Vel dic, totus §. loquitur in emancipato, qui
non dicit nullum teſtamentum, ſi inſtituatur ſub conditione ca-
ſuali: quod procedit ſecundum formam huius §. & ſequen.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si quis ex liberis. Hec eſt vna gl. ſing. ver. committat
edictum, de qua vide Bal. in l. ſi defunctus. in fi. C. de ſuis, & legi.
per Bar. in l. ſi poſt mortem. §. fi. ĩ. eod.

1 ☞ Miſſus in poſſeſſionem ex aliqua cauſa ſi miſſio fuit vtilis,
poteſt ex alia cauſa peti quod confirmetur.

2 Detentus in carcere ex cauſa iniuſta, an poſſit ex iuſta ibi recom
mendari.

a **§. Si ſub ea conditione.** [a] Opp. quod in-
ſtitutus nō habeat cōtra ta. vt ſ. eo. l. j. Sol. ibi in inſtituto pure, hic in inſtituto
ſub conditione, in quo diſtinguitur, vt hic. Item opp. ꝛ videtur ꝙ
pendente conditione non poſſit peti bo. poſ. ſecundum tab. ſicut
non poteſt adiri de iure ciuili, l. is qui, de acq. her. quoniam nō po
teſt peti bo. poſ. niſi eo caſu quo poteſt adiri hereditas de iure ci-
uili vt ſ. de bo. poſ. l. non eſt. §. fi. Sol. Gl. ibi loquitur de alio im-
pedimēto, quam cōditionis, ꝛ bene dicit. ¶ Ultimo vide glo. que
inci. idem ſi eſt in poteſtate. ar. contra. de cur. bo. dan. l. j. Sed hic
alio caſu loquitur ſecundum Dy. Item vide gl. in ver. poteſt, que
inc. quid ſi inſtitut⁹. in fi. ibi ſo. vt ibi ſed ibi nihil dꝛ de hac l. vnde
dic, ꝙ hic petitio bo. poſ. ſecundū tab. fuit inutilis, vt j. de bo. poſ.
ſecundū ta. l. ij. §. ſi ſub cōditione. ꝛ ideo in aliam poteſt conuerti.
vt hic, ibi autē pꝛima cōditio fuit inutilis, vnde non conuertitur
in aliam vtilem: ita dicebat Old. Itē vide gl. in ver. accepiſſet que
inci. vt j. de ſecundum tab. ibi, ſed nunquid, ꝛc. Reſp. ſic, vt plene
1 no. in d. l. ij. §. ſi ſub conditione. ¶ Ult. hec lex facit † ad q. Ego ſum
a miſſus [b] in poſ. ex aliqua cauſa, ꝛ petiſ poſ. reuocari, ꝛ ego peto mi
hi ex alia cauſa confirmari, quod hoc poſſum facere, vt hic, ver. ꝛ
ſi foꝛte. ꝛ d. l. ij. §. ſi ſub cōditione. j. de bo. poſ. ſecundū tab. ꝛ hoc ſi
pꝛima immiſſio fuit vtilis: ſecus ſi fuit inutilis, vt patet ex ſolutio
2 ne pꝛecedētis contrarij. ¶ Item facit † ad q. quam diſputaui hic
ſi aliquis eſt detentus in carceribus ex aliqua cauſa iniuſta, an
poſſit ibi confirmari, ꝛ recommendari ex aliqua cauſa iuſta, ante-
quam extrahatur inde ex illa cauſa iniuſta. De hoc diſputaui v-
nam q. que incipit, Lapus.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si ſub ea conditione. Adde quod no. in l. Lucius ſ.
de conditio. ꝛ demonſtra.

b ALEX. ¶ Ego ſum miſſus. No. bene, ꝛ plene vide in §. quadru-
pli. Inſti. de act. per Moder. ꝛ quod etiam ſi pꝛima fuit inutilis,
poſſit peti cōfirmari, vide Bar. in l. iij. in iiij. q. pꝛin. C. de pig. vide
plene Bal. ꝛ Ang. in l. j. C. de carbon. edic. ꝛ adde Bal. in l. fi. §. fi.
quod metus cauſa, vbi dicit, tenuta nulla non poteſt confirmari,
adde Alex. in l. ſi finita. §. Julianus. vbi aliter loquitur, tamen ibi
poſui contra ſuam opi. Ro. Bal. ꝛ Pe. de Anch. in conſilijs.

LEX IIII.

1 ☞ Querela inofficioſi quare non datur, niſi hereditate adita, ſed
bo. poſſ. contra tab. ſic.
2 Bono. poſ. contra tab. que datur patrono quare requirit aditio
nem, ſed ea que filio, non.
3 Bo. poſ. contra tab. an reducat rem ad cauſam inteſtati vel non.
4 Agnoſcendi bono. poſſeſ. contra tabu. pꝛactica.

a **Illud.** [a] Op. de l. Papinianus. §. ſi conditioni. ſ.
de inof. teſt. vbi querela nō datur, niſi adi
ta hereditate. Sol. Aliud in querela, aliud in cōtra ta.
1 † Et ratio poteſt eſſe duplex, quia contra ta. datur eo
modo, quo iure ciuili vocaretur ad dicendum nullum, ꝛ ideo p̄toꝛ
remouet obſtaculū emancipationis, habuiſtis. ſ. l. pꝛoxi. §. ſi emā
cipatus. ibi non enim per reſciſſionem, ꝛc. ſed teſtamentū inconti-
nenti poſt moꝛtem annullatur, ꝛ ideo contra tab. incontinenti po
teſt opp. Et hoc eſt quod dicitur, ꝙ in contra tab. queratur de iu-
re patris, ꝛ filij tantum: non de viribus teſtamenti. l. filio. §. j. de
inoff. teſt. hic autem poteſt diſcuti, an ſit pater, ꝛ ille filius nemine
exiſtente herede, ſed in querela agitur de viribus teſtamenti, d. l.
filio, ideo requiritur, ꝙ hereditas ſit adita, vt ſit perſona que de-
fendat teſtamētum. Dices tu hoc non vr̄ verum, quia hic dicitur.
ꝙ contra tab. datur contra teſtamētum, ꝛ ſic agitur de viribus te
ſtamenti contra ta. Sed expone contra teſtamentum, id eſt ſuffi-
b cit eſſe ipſum teſtamentum, [b] licet non ſit aduerſarius. Pꝛo hoc fa
cit ꝙ no. ſ. ti. iij. l. iij. §. ſi cauſa cognita. vbi iſta bo. poſ. datur etiaꝫ
non citato aduerſario. ideo nō requiritur ꝙ hereditas ſit adita: ſꝫ
ſecus in querela inofficioſi teſtamenti, qꝛ illa requirit aduerſariū
contra quem detur, qꝛ datur in foꝛma iudicij. ¶ Item oppo. de l.
ꝙ vulgo. j. eo. vbi ſi teſtamentum eſt nullum non datur contra ta.
Sol. ibi loquitur, quando teſtamentum eſt nullum ex alia cauſa,
quam ob omiſſam aditionem, ideo non datur bo. poſſ. contra tab.
¶ Item op. inſtituti expectant pꝛeteritos. l. ij. §. expectandi. j. de
ſecun. tab. male ergo dicit tex. quod hereditate adita poſſit dari
contra tab. cum illi non potuerint adire. So. vt in gl. Sed contra
hanc ſol. opp. j. ea. l. in fi. Gl. non ſoluit. ſed dic, quod ibi erat du-
plex impedimentum, quia expectabatur contra tab. ꝛ impedimē
2 tum erat de iure ciuili: hic vnum tantum. ¶ Quero, † que eſt ra-
tio diuerſitatis in patrono, quod bonoꝛum poſſeſſio, que ei datur
requirit aditionem hereditatis, ſed ea que datur filio, non? Reſp.
bonoꝛum poſſ. que datur patrono non irritat teſtamentum in to-
tum, ſed aufert partem, l. ſed cum patrono. ſ. titul. iij. ꝛ in l. j. j. de
bo. liber. merito cum auferat partem, debet dari cōtra eum a quo
aufert: ſecus in ea que datur filio, qꝛ rumpit teſtamentum in totū,
3 ideo ſufficit dari contra teſtamentum, ¶ Querit gl. [c] vtrum bon.
c poſ. contra tab. reducat rem ad cauſam inteſtati, vel non. Glo. di-
ſtinguit, aut fuit pꝛopoſita ante aditam hereditatem, ꝛ reducit
ad cauſam inteſtati: aut poſt, ꝛ tunc non. Idem no. C. de col. l. pe.
Mar. Silima. vt refert Cy. C. de col. l. filie dotem. dicit aliter, ꝛ be-
ne, quod quando bo. poſſ. contra tab. ponitur ante aditam heredi
tatem non reducit rem ad cauſam inteſtati: quia adhuc heres po
teſt adire. Sed ſi timoꝛe bon. poſſ. contra tab. non adit, reducitur
ad cauſam inteſtati, quia quod non adit, eſt pꝛopter bo. poſ. pꝛo-
poſitam, ꝛ hoc credo voluiſſe dicere glo. Ex hoc pꝛincipio habes
qualiter debet fieri agnitio in bo. poſſ. contra ta. dici enim debet
quod talis fecit teſtamentum, in quo me pꝛeterijt, ꝛ aliuꝫ fecit he
redem, ꝛ quod teſtatoꝛ erat meus pater ꝛ ego ſum filius ſuus le-
gitimus: quare pꝛopono bo. poſſ. contra teſtamentum, vt hic, ꝛ l.
filio. §. fi. ſ. de inoff. teſta. ꝛ ſic per talem agnitionem ſolam erit ru-
ptum teſtamentum, vt no. in l. fi. §. ij. C. de cur. furio. ſed olim expe-
ctabatur decretum, vt dixi in l. iij. §. ſi cauſa. ſ. de bo. poſſ.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Illud. Adde quod no. j. eo. in l. filium. in pꝛin. in verſi.
cum exheredatio. cum Bar. ratione concoꝛdat Bal. in l. ſcimus.
in §. illud C. de inoff. teſta.

b ALEX. ¶ Ipſum teſtamentum. No. quod per ſolam agnitionem
querele, non rumpitur teſtamentum, ſecus in bo. poſſ. contra ta.
ꝛ de ratione vide in l. fi. C. vnde legi.

c ALEX. ¶ Querit. gl. An bo. poſ. cōtra ta. reducat rem ad cauſam
inteſtati, adde Bal. aliter loquentem in l. fi. C. vnde legit. ꝛ ibi vide-
tur velle ꝙ ſi filius in poteſtate ſit pꝛeteritus, dicit verum, illud au-
tem pꝛopꝛie non eſt pꝛopter bo. poſſ. contra tabu. ſed ex eo quod
cuꝫ non ſit ſeruata foꝛma data a lege, teſtamentū eſt ipſo iure nul
lum, ꝛ res eſt in cauſa inteſtati, l. j in fi. j. ſi tab. teſ. nulle extabunt.
ideo omnia iura pꝛobantia ꝙ per bo. poſ. contra ta. res nō reduci
tur ad cauſam inteſtati, loquūtur, ꝛ intelligūtur in filio emancipa
to pꝛeterito. l. is qui. ver. ſed ſi vnus, ꝛc. cum ver. ſeq. de leg. pꝛeſtā.
ꝛ vide quod no. Bar. in l. ſi duo. §. j. eo. ti. Nec ob. iſtis opi. Bar. in
l. poſthumo. de contra tab. vbi dicit quod filius in poteſtate con-
tra tabulans appꝛobat teſtamentum, quia eſt falſa, vt ibi per om
nes, ꝛ in emancipato, quod etiam bo. poſſ. non reducat reꝫ ad cau
ſam inteſtati, patet etiam in l. ſi duobus. in pꝛin. j. eo.

a **§. Siquis filium.** [a] Querit gl. verum in contra
tabu. habeat locum ſucceſſo-
rium edictum: gl. dicit ꝛ bene quod ſic, l. ſi is qui. de inof. teſta. fa-
cit. ſ. eo. l. iij. §. ſi emancipatus.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si quis filium. Per Ang. ꝛ Imo. in l. ſi quis poſthu
mos. §. j. de liber. ꝛ poſthu.

1 ☞ Beneficium contra tabulandi non datur contra teſtamentum
feminarum.

§. Ad teſtamenta. Dicitur hic, quia ſuos
Iſta ratio non videtur
na. Nam filio emancipato datur bo. poſ. contra tab. vt ſ. eo.
§. ſui. ꝛ per totum iſtum ti. patet quod emancipatus non eſt ſuus.
Dicit gl. non habent, id eſt, habere non poſſunt. vel non habent
talem qui habeat contra tab. truſſa eſt. Quare gl dicit. Ratio eſt,
a quia pꝛeteritio materna habetur pꝛo exheredatione [a] ſed exhere-
dato non datur contra ta. vt ſ. ea. l. in pꝛin. ergo ꝛc. Sed text. hic
idem vult. Nam pꝛetoꝛ vult remouere obſtaculum emancipatio
nis, vt illi qui de iure ciuili poſſunt dicere nullum, ſi non ſunt ema-
cipati: illi ſi ſunt emancipati, venient per contra tab. vt ſ. eo. l. iij.
§. ſi emancipatus. Sed femina non poteſt habere filium ſuuꝫ, qui
1 dicat nullum: † ergo beneficiū pꝛetoꝛis ad teſtamenta feminarum
non poꝛrigitur.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Pꝛo exheredatione. Pꝛeteritio materna habet pꝛo
exheredatione. De ratione vide in l. iij. C. de inof. teſt. ꝛ ibi Bal.
dicit ꝙ hoc hodie coꝛrigit, vt in §. exheredatos. in auth. de her. ꝛ
ꝛ fal. ad ꝙ vide Bar. in aut. ex cā de li. pꝛet. ꝛ ꝙ ipſe no. in l. in ſuis.
de lib. ꝛ poſt. in l. pater filium de inoffi. teſt. ꝛ quod no. glo. ꝛ Bar.
in l. j. in pꝛin. j. ſi quis a patr. fuer. ma. ꝛ Bal. in d. auth. ex cauſa, in
iij. queſt. C. de lib. pꝛete. ꝛ in l. in ſuis. in lec. de lib. ꝛ poſth.

1 ☞ Bonoꝛum poſſeſſio non agnita quando tranſmittatur.
2 Filius quare poſt emancipationem non poteſt adire.

Emancipatus

Emancipatus de iure ciuili quo ad ſucceſſionem ab inteſtato eſt
incognitus.
3 Legis in alternatiua, vt tollatur contrarietas alterius legis, ſuf
ficit vnam partem eſſe veram.

§. Si quis eum.

Inſtitutus filius beneficio pre
teriti nati, vel naſcituri, poteſt
petere contra tab. ⁊ eo caſu decedens ante eam petitam, tranſmit
tit. h. d. Opp. pendente conditione an valeat inſtitutio, debet da
ri ſecundum tabulas non contra tab. s̄. l. proxi. §. pe. ⁊ l. ij. §. ſi ſub
conditione. j̃. de ſecun. tab. Sed hic donec eſt dubium an naſcatur
poſthumus, pendet an valeat inſtitutio. ergo, ⁊c. Sol. predicta lo
quuntur in conditione, que non preſumitur deficere, ſed hic pre
ſumitur poſthumum potius naſciturum quam non tene menti.
Item opp. ⁊ videtur, ꝙ donec alij expectantur, non poſſit dari cõ
tra tab. l. ſi filius. §. cum filius. j̃. de bon. liber. Sol. ibi, quia expe
ctãtur priores in gradu: hic vero non expectantur hi qui ſunt pa
1 res in gradu. ¶ Item opp. † ad l. ſeq. de l. iij. §. acquirere. s̄. de bo.
poſ. vbi bonorum poſſeſſio non agnita non tranſmittitur. Solut.
Fallit hic, quando quis differt petere poſſeſſionem bono. propter
poſthumum. Item fallit in alijs caſibus hic no. per gl. ſigna eam
2 ⁊ examina, vt l. ventre. de acq. her. ¶ Querit gl. que eſt ratio, † q̄d
filius poſt emancipationem non poteſt adire? Ratio eſt, quia naſ
cente poſthumo teſtamentum eſt nullum, ⁊ ſic dubitatur de vi
ribus teſtamenti, ⁊ ſic non poteſt adire, ⁊ hec eſt vera. Alia eſt ra
tio data per glo. qꝛ aditio eſt de iure ciuili, ſecundum quod filius
emancipatus non eſt cognitus. Iſta ratio non eſt vera, qꝛ in ſuc
ceſſione ab inteſtato eſt incognitus de iure ciuili: ſed in ſucceſſio
ne ex teſtamẽto emancipatus eſt cognitus, ſicut quilibet extra
neus, vt j̃. eo. ti. l. ſi ex duobus in prin. Dicitur j̃. proxima l. ſed ⁊
ſi deceſſerit. dabitur ſcd̃m tab. vel cõtra tabu. modo quero, iſtius
alternatiue que pars eſt vera. Reſp. vltima pars eſt vera, vt s̄. pr.
licet alij dixerint cõtra: quod intellige, ſi is deceſſerit, ⁊ heres eius
velit venire pendente dubio, an alius naſcatur, tunc enim venit ꝑ
contra tab. ſed ſi iam eſſet certum eſſe natum, tunc idem. Si vero
eſſet certum ipſum non debere naſci, tunc per ſecundũ tab. veni
ret, ⁊ hoc vult alternatiua huius legis. non enim poſſet dari con
tra tab. cum ſit certum de viribus teſtamẽti. ¶ Sed quare hoc ca
ſu non concurrit ſecundum tab. cum bonorum poſ. contra tabu.
queſperatur, cum ſit eiuſdem gradus? Dic vt dixi in l. equiſſimũ.
3 §. j. j̃. de ſecundum tab. Et ſic no. ſecundum gl. † quod in alterna
tiua legis, vt tollatur contrarietas alterius legis, ſufficit vnam
partem eſſe veram, vt hic. Simile in l. vbicunque. j̃. de fideiuſ. Di
xi in l. ſi is qui. §. vtrum. s̄ de reb. dubi.

LEX VIII.

Non putauit.

Uſque huc expoſuit verba
poſita s̄. eo. l. j. que dicunt li
beros, ſiue naturales, ⁊c. ⁊ illa verba, ſi neque inſtituti.
⁊c. hic incipit exponere ſequentia verba ibi poſita, ſci
licet neque exheredati ſunt.

§. Aliqua.

Querit gl. hic dicitur, ꝙ a primo gradu fuit
exheredatus, a ſecundo preteritus: quid e
contra, a primo fuit preteritus, a ſecundo exheredatus: vtrũ poſ
ſit peti contra tabulas? Uidetur ꝙ ſic, l. ſi poſthumus, de lib. ⁊ po
ſthu. ⁊ l. nam ⁊ ſi. de iniu. teſt. pro hoc, qꝛ etiam datur hereditate
nõ adita, vt s̄. eo. l. illud. ⁊ ſic habebit contra tab. non querelam,
que datur quando omne auxilium deficit, vt Inſti. de inof. teſt. §.
tam autem. ⁊ l. maximum vitium. C. de lib. prete. In contrariũ ꝙ
non, de le. preſtan. l. filium. in prin. gl. reſpondet. quod ibi loquitur
quando inſtitutus accepit contra tab. vt qꝛ habet ibi contra ta.
valeret iure bo. poſ. ſecundum tab. Truffa eſt, ſed de hoc quidam
eſt caſus. j̃. ea. l. §. a primo. Sed etiam opp. vt ibi dicam.

1 ☞ Rite ⁊ recte quid ſignificent.
2 Exbannitus, qui poteſt impune occidi, intelligitur de rite con
demnato.
3 Inſtrumentum quod debet executioni mandari, intelligitur de
rite facto.
4 Statutum puniens cedentem actionem nobili: intelligitur de ri
te fata.

a
1
§. Non queuis.

[a] Tene † mẽti hic, quid ſignificat
rite, ⁊ recte. Simile in l. ij. s̄. de in
2 offi. teſ. tene menti. Iſte §. facit ad multa. Exbãnitus, † qui poteſt
b impune occidi debet intelligi de rite cõdemnato[b]. ꝙ dic vt l. pe. s̄.
de adul. ⁊ l. iiij. §. condemnatum. de re iud. Item inſtrumentuꝫ pu
3 blicum debet † executioni mandari, verũ eſt, ſi eſt rite factũ, vt hic.
4 Item facit, † ſi dicat ſtatutũ, ſi aliquis ceſſerit actionem nobili pu
* niatur in centũ, debet intelligi * de ceſſione rite facta. Tene menti.

ADDITIONES.

a ¶ Nõ queuis. Et uide Saly. in l. ſi quis pro redẽptione. C. de do.
vbi dixit ꝙ ſi iuro non venire contra contractũ, ⁊ contractus fuit
nullus, ꝙ proprie loquendo videtur venire cõtra cõtractũ, ⁊ vide
Lud. Ro. in conſ. xlvij. inci. inſpectis. s̄. conſultis. vbi dicit ꝙ non
poſſunt imponi repreſalie ſi ſentẽtia eſt nulla, vide ibi Lud. Ro.
⁊ Bu. in conſi. lxxvj. an de contractu nullo debeat ſolui gabella.
POMA. Uide regulam huius. l. ꝙ verba intelligantur cũ effectu:
conſuluit Ang. conſi. lxij. inc. ſuper predicto themate. Facit quod
voluit Bal. in l. ij. C. de epi. aud. ⁊ ꝙ dicit Bal. in l. fi. §. ſinautem.
C. com. de leg. ⁊ vide Alex. in l. iiij. §. condemnatuꝫ. ff. de re iud. In
contrariũ facit ꝙ Are. tenet conſ. xviij. inci. viſa diligẽter, ⁊ diſcuſ
ſa conſultatione. quod no. Bar. in l. j. C. de pet. bon. ſub. lib. x. ⁊ ꝙ
no. Io. And. in c. j. de cler. coniu. poſt gl. Et ad hanc regulam vi
de Alex. conſil. cxvij. ver. ⁊ ſi dicatur. ⁊ conſi. clxvj. in ij. vol. ⁊ gl. in
l. ex conſenſu. in gl. magna in vlt. q. C. de repu. ⁊ Oldr. ibi ponit in
ſimili conſi. lx. Uide Alex. conſi. cj. vol. iiij. Ro. conſi. xlij. Fely. in c.
que in eccleſiarum. ver. tertius caſus ⁊ ver. quintus caſus de con
ſtitu. ⁊ in c. veniens. ver. ⁊ pro iſta deciſione. Bar. conſi. xxxij. in j.
vol. conſi. xlij. eo. volu. Ant. de But. conſi. xviij. in vlt. col. Ro. cõſ.
lxxviij. ⁊ conſi. ciiij. ad fi. in conſi. cxciij. ⁊ conſi. ccxxxiiij. in ij. dub.
facit quod voluit in l. filium. §. ſi quis contra tabulas in fini. ff. de
legat. preſtand.
* CLAVD. DE SEISS. ¶ Ad limitationem ⁊ intellectum hu
ius. §. vide. Alex. ⁊ moder. in l. fi. s̄. de liber. ⁊ poſth.
b ALEX. ¶ Rite condẽnato. Uide Bar. in l. lecta. s̄. ſi cer. pe. ⁊ vi
de Bal. in l. iij. in prin. s̄. de li. ⁊ poſth. ⁊ vide Ang. in l. j. in prin. s̄.
de edil. edic. ⁊ in l. ij. s̄. de inoffi. teſta. ⁊ Anto. in proe. decre. ⁊ quod
no. Bar. in l. iuſte in princ. de acq. poſſ. ⁊ quod dicit hic Bar. de ri
te bannito, vide per Bal. in l. j. in ver. ⁊ per predicta. C. ſi a non cõ
pe. iu. ⁊ vide Bar. in extraua. ad reprimendum in verſi. per accu
ſationem. ⁊ in d. §. condẽnatũ. ⁊ ideo dicit Bald. in l. j. §. ꝙ autem.
per illũ tex. de offi. prefec. vrb. ꝙ ſi officialis tenetur ex forma iſta
recipere omnes accuſationes communes, intelligitur de inſt. rite.
fac. ⁊ ſi ſtatutũ facit mentionem de procuratore, vel mandato in
telligitur de ſolenni, ſecundum Bal. in l. ſi predium. C. de edi. act.
Uide Bar. in l. filium. §. ſi quis. j̃. ti. j. ⁊ l. diuus. de teſt. mil. ⁊ Bal.
in l. j. §. j. quod quiſque iur. adde que poſui in d. §. condemnatum.
* CLAVD. DE SEISS. ¶ Debet intelligi. Adde Bar. in l. fi
lium. §. omnibus. j̃. de leg. preſtand.

§. A primo gradu.

Hic eſt caſus queſtio. glo. s̄.
ea. l. §. aliqua tabullarũ. Ui
des ergo, ꝙ vt competat bo. poſ. cõtra ta. ſufficit, ꝙ poſſibile fuit
bo. poſ. peti, vel hereditatẽ adiri poſt mortẽ defuncti. Contra, ſi
preteritus eſt a primo ⁊ exheredatus a ſecundo nunquam poteſt
adiri a primo, l. iij. in fi. s̄. de libe. ⁊ poſth. Sol. Ibi loquitur in filio
ſuo preterito, qui dicit nullum ipſo iure hic in emãcipato. Uel dic
a licet non poſſet, adiri de iure ciuili, [a] tamẽ poteſt peti bon. poſ. ſe
cundum tab. filio approbante, l. filio, de iniu. teſta. Quero contra
quem dabitur bo. poſ. contra tab. Quidam dicunt contra inſtitu
tos in ſecundo gradu, vel melius dabitur contra ipſuꝫ teſtamen
tum, vt no. s̄. eo. l. illud, ideo non eſt neceſſe quod queratur contra
quem detur iſta, ita dicit glo.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ De iure ciuili. Uide Io. de Imo. in l. filius qui in po
teſtate. in v. opp. de libe. ⁊ poſth. ⁊ vide Pau. de Ca. in d. l. iij. §. fi.
eo. ti. pro intellectu huius §. poſt Bar. ibi, ⁊ Ang. ⁊ Imo. in l. naꝫ
⁊ ſi ſub conditione. in fi. de iniuſt. teſta. ⁊ quod ibi dixi ⁊ per Ra
pha. in repe. l. ſi filius qui in poteſta te. de libe. ⁊ poſth.

1 ☞ Inſtrumentum pro ſe ſcribere, licet quis prohibeatur, ta
men contra ſe non.
2 Scribit ſi aliquis ſe tutorem, vel fideicommiſſarium in teſtamen
to, valet.
3 Teſtator an poſſit ſcribere, ⁊ publicare teſtamentum ſua manu, ⁊
valeat.

a
1
§. Si quis ſua manu.

[a] No. tex. ibi. qꝛ ſenat⁹
hoc, ⁊c. No. ergo † q̄d
licet aliquis prohibeatur ſcribere inſtrumentum pro ſe, tamen po
teſt ſcribere contra ſe. Et ideo ſi aliquis ſcribit ſe tutoreꝫ in teſta
mento, vel fideicommiſſarium, quod ſunt onus, valet, nec habet ex
cuſationem, vt l. vxori. §. j. j̃. de fal. ¶ Querit gl. an iſte, qui ſcripſit
ſe exheredatum, poſſit agere querela inoff. teſt. Gl. dicit, quod nõ,
vt in ea habes. Sed in contrarium alle. gl. l. j. s̄. de his quibus vt
indig. Ad quam legem reſpõ. vt ibi no. ⁊ l. decreto. ſupra, de ſuſp.
tut. ⁊ ibi per Dyn. Item in contrarium l. ſi quando. in fi. C. de in
2 inof. teſt. ſed dic vt ibi plene no. per Cy. ¶ † Quero vtruꝫ teſtator
ſua manu poſſit ſcribere teſtamentum, ⁊ publicare, vt valeat? De
hoc dicam. in l. ſeruus. s̄. de teſta. vbi gl. tangit. Dixi in l. ij. j̃. de ſti
pula. ſeruo.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Si quis ſua manu. Extende iſtum tex. procedere etiã
in eo, qui conſenſit petere, vt non habeat poſtea bo. poſ. ſecundũ
ta. Ita Alex. in l. poſthumo. C. eo. ti. ꝛ in l. ſi quis poſthumos. §. ſi
filium. in vlti. col. poſt Ang. ꝛ Imo. ff. de lib. ꝛ poſth.

1 ☞ Exheredatio facta extraneo quando valeat.

§. Si quis emancipatum. Op. gl. ꝛ vi-
detur, ꝙ ex-
heredatio in extraneo non potuerit fieri, l. quidam cũ filium. ĩ. de
ver. obli. Sol. vna eſt, ꝙ concedatur contrarium, ꝙ ab initio non
valet, vnde per arrogationem poſtea factã non confirmatur. Uel
aliter, hic loquitur in extraneo, qui tẽpore exheredationis erat ar
rogatus, poſtea fuit emancipatus, poſtea iterũ fuit arrogatus,
a vnde exheredatio prius facta non nocet.[a] De hoc an† exhereda-
1 tio facta de extraneo valeat ab initio, dicam in l. paterfamilias
teſtamento. ſ. de heredibus inſtituendis. ꝛ ibi dixi, ꝛ habetis vnã
gloſſam ſatis notabilem ſuper verbo, extraneos, quomodo intel-
ligatur extraneus quantum ad iſtam exheredationem, in l. j. C. de
impo. lucra. deſcrip. lib. x.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Non nocet. Hoc videtur verum. ꝛ eſt not. probatur
etiam in l. ſi filiuſfamilias miles, in prin. de teſt. mil. vbi preteritio
militis que pro exheredatione habetur. l. ſicut certi cũ l. ſeq. C. de
teſt. mil. poteſt tamen irritari, ſi preteritus fuit filius. qui patri ex
heredatus non erat, nec eſſe poterat ſuus, ſi poſtea efficiatur.

§. In adoptionem. Opp. dicitur hic, ꝙ ita de-
mum habet contra tab. ſi
eſt inſtitutus. Contra in l. j. §. is quoque. ĩ. de colla. bo. Sol. Dicit
gl. ibi eſt inſtitutus ſicut hic. Sed contra, ergo non habet collatio
locũ, de qua ibi dicitur. Sol. Dicit gl. ibi de rigore, ſecus de equi-
tate. Uel ibi fuit adoptatus ab auo materno, hic ab alio vt vidi-
ſtis. ſ. eod. l. iij. §. ſi quis filium. declarabo in §. is quoque. Quero
vtrum filius adoptiuus hanc bonorum poſſeſſionem querat pa-
tri adoptiuo. Reſp. aut agnouit ſecundum tabulas, quia fuit in-
ſtitutus, ꝛ tunc patri adoptiuo querit licet non cum effectu, vt ĩ.
eo. l. ſi poſt mortem. §. ſi in adoptionem. Sed ſi agnouiſſet contra
tabulas, tunc queſiuiſſet patri adoptiuo in effectu, ſecundum hec
iura, ſecundum que quicquid habet patri adoptiuo querit, vt vi
diſtis in d. §. ſi in adoptionem.

§. Non eſt nouum. No. text. ibi, pretoris enim
propoſitum, ꝛc. Oppo. gl.
de l. ſi ex duobus. §. ſed illud. ĩ. eo. ꝛ l. filium. §. ad eum. ĩ. ti. j. Gl. ſol
uit optime.

LEX IX.

Utrum. De intellectu huius legis habuiſtis. ſ. eo. l.
iij. §. ſi pater.

LEX X.

Si poſt mortem.

§. Si in adoptionẽ. No. hic, ꝙ iuſſus patris
adoptiui excuſat filium,
adeo ꝙ licet agnouerit teſtamentum, tamen poteſt venire per con
tra ta. Ratio, vt ſibi queratur potius, quam patri. Ita dicit tex.
Ideo dicit Azo in ſumma huius ti. ꝙ iſta lex hodie corrigitur, qꝛ
cum hodie queratur ſibi quo ad proprietatem. non habet contra
tab. nam iſta lex loquitur ſecundum hec iura, ſecũdum que filius
omnia querebat patri, ꝛ in totum querebat: ſed hodie nõ niſi quo
ad vſum fructum. Ita dicit Azo in ſumma huius ti. Ultimo vide
gl. que incipit, commiſſo. in fi. Sol. Ibi non debuit parere patri,
cum eſſet illicitum: hic debuit, cum eſſet licitum.

1 ☞ Beneficio quod habeo a te, quando poſſum vti te inuito.
2 Reus quando poſſit dilationi ei⁹ date in criminalibus renuncia-
re, ad hoc ne actor illa vtatur.
3 Maritus miles non cogitur vocare vxorem dominam.

a **§. Hi, qui propter.** [a] Beneficio mihi competẽti
ex iure alterius poſſum vti
contra alium, illo inuito. h. d. Et eſt notabilis §. ꝛ menti tenend⁹.
Oppo. ad hanc l. de l. nonnunquam. ĩ. tit. j. ꝛ l. is qui. §. ſed ſi ſolus.
Gl. que eſt hic, ꝛ quidam alij doc. dicunt, quod non curant vtrũ
alij petant vel non, quantum ad hoc: quia ipſi poſſunt petere: ſed
hoc erit ſine effectu, qꝛ perinde omnibus legata preſtabũtur, ac ſi
bon. poſſ. contra ta. petita non eſſet, vt legibus contrarijs. Uide,
quod hoc ſit ſine effectu, non eſt verum, nam licet legata preſtet
omnibus, tamen hereditatem habebit, prout habiturus erat ab
inteſtato, non inſpecta portione, in qua inſtitutus erat. ſ. eo. l. non
putauit. in fi. ꝛ ĩ. ti. j. l. filium. §. ſed ꝛ ſi portio, ꝛ ideo dicere, qꝺ ſit
ſine effectu, non eſt verum: imo eſt cum effectu. Ad contrarium re

ſponſio eſt iſta, ſecundum Iac. de are. quantum ad hereditatẽ pa-
ternam, que datur filijs quaſi debita, l. ſi. C. de codicil. admittunt,
licet preteriti negligãt: ſed quantum ad lucrũ legatorum alijs re-
lictorum vt lucrentur ea, ꝛ in hoc eis nõ prodeſt, vt legibus con-
trarijs. Contra hanc l. op. de l. filio preterito ſupra. de iniu. te. vbi
preterito omittente teſtamentum, remanet validum. Sol. Dicit
quidam, aliud in iure dicendi nullum, aliud in contra tab. Illud
iudicio meo eſt falſum, quia eo iure eoque ordine datur cõtra tab.
quo dicitur nullum. vt ſ. eo. l. j. poſt prin. ꝛ ĩ. l. proxi. in fi. Quid di-
cemus? Et antequam declarem. oportet videre qualiter per prete
ritum committitur edictum inſtituto. Gl. dicit, eo ipſo, quod fili⁹
eſt preteritus, quia committit inſtituto edictum. ita no. hic. Sed
b alibi[b] eſt gl. que dicit, tunc dicitur committi edictum preteritum,
quando ipſe incipit petere contra tab. non tamen proſequitur vſ-
que ad fi. ita no. ſ. eo. l. iij. §. ſi quis ex liberis. in gl. ſuper verbo, cõ-
c mittat que incipit, id eſt, aperiat. Et illa eſt no. gl.[c] Sed que eſt ve-
rior, Dy. tenet iſtam gl. hic poſitam, ꝛ Azo idem in ſumma huius
ti. ꝛ Ro. ſimiliter hoc ti. Alia opi. placet mihi multum per caſuꝫ
dicte l. filio. de iniu. te. tenendo illam opin. que eſt in l. iij. §. ſi quis.
ex tunc apparet reſponſum ad l. filio. quia ibi filius preteritus nũ-
quam aliquid dixit, ſed potius teſtamentum approbauit: hic ve-
ro incipit venire per contra ta. licet deſtiterit. vnde iã eſt queſitũ
ius alteri. Pro hoc etiam multuꝫ facit, ĩ. ad Carbo. l. ſi impubes.
§. fi. ꝛ quod ibi videbitis. Si vero teneremus aliam opinio. ſcilicet
illam que eſt hic, tunc ad d. l. filio. reſpondeo, quod id ꝙ ibi dicitur
quod voluntas teſtatoris debet tueri ex bono, ꝛ equo. eſt verum
quantum ad legatum, non quantum ad heredis inſtitutionem
alijs volentibus dicere nullum beneficio preteriti: ſed prece-
opi. mihi plus placet. Secundum hoc habes, idem iuris eſſe
re dicendi nullum, quod eſt in bonorum poſſeſſione contra ta.
iure quaſi dicendi nullum queſito ex perſona preteriti, poſſum
vti eo inuito, ſicut hic dicitur in contra tab. quoniam iſta bene-
* cia eo iure eodemque ordine deferuntur, * vt dictũ eſt. ¶ Hoc pre-
miſſo, procedo, ꝛ oppon. dicitur hic, quod poſſum vti iure quod
habeo ex perſona alterius, eo inuito. Contra in l. ſi iudex circum-
uento. ſ. de mino. Solu. duobus modis. ibi loquitur de iure. quod
quis habet iure ſpeciali: hic de iure communi, ſecundum Dy. Uel
dic beneficio, quod habeo ab alio poſſum vti eo inuito contra al-
terum, vt hic: non autem contra eum a quo habeo. vt l. contraria.
ꝛ l. amiciſſimos. §. fi. ſ. de excu. tut. ꝛ l. j. in fi. cum l. ſequen. ĩ. de ope.
no. nunc. ſecundum Iacob. de Aret. ¶ Ulterius † vt liqueat iſta
1 materia, diſtinguo aliquantulum aliter, ꝛ latius quam Iacob. de
Are. vtrum beneficio, quod habeo a te poſſum vti te inuito. Aut
habeo a te ipſo iure, aut aliquo facto tuo: ſi ipſo iure, aut volo vti
contra te, ꝛ non poſſum. l. amiciſſimos. in fi. ſ. de excu. tut. contra
alios ſic, vt ibi, ꝛ probatur in d. l. j. in fi. cum l. ſequen. ĩ. de oper. no.
nunc. Secundo caſu, quando habeo aliquo facto tuo, tunc aut
quis certat de lucro captando, quia queritur lucrum, ꝛ hoc bene
ficio non poſſum vti te inuito. l. nonnunquam. infra titulo primo
Aut certat de vitando damno proprie, vel quaſi damno, vt de
hereditate paterna, ꝛ tunc aut iſtud beneficium competebat de
iure ſpeciali, aut de iure communi. Si de iure ſpeciali, eo non poſ-
ſum vti te inuito. l. ſi iudex circumuento. ſupra de minor. Si de iu-
2 re communi, poſſum vti te inuito, vt hic. ꝛ l. ex perſona. de fideiuſ.
ꝛ l. exceptiones. ij. infra de exceptio. ¶ Per hec poſſunt † deter-
minari plures queſtiones. precipue vna. Uos ſcitis, quod in cri-
minalibus dantur plures dilationes, taꝫ reo quã actori. ꝛ a-
ctor intra dilationem datam reo. poteſt vti probationibus
d l. petende. C. de temp. in integ. reſtit. quid ſi reus vult renunciare
ſue dilationi, vt actor non poſſit vti, an poteſt? Hic videtur, quod
non, ꝛ Cy. tãgit in d. l. petende. Sed veritas eſt, ſi dilatio fuit data
ta facto rei petentis. tunc ſiue reus vult vti illa dilatione ſiue non
e actor põt eadẽ dilatione vti, reo inuito.[e] vt hic, niſi dilatio fuerit
habita beneficio reſtitutiõis in integrũ. p d. l. ſi iudex circũuento.
ſed ſi dilatio nunquã a reo fuiſſet petita. tunc non eſſet aperta via
actoris ad aliquid probandum intra dilationẽ, vel ad illam peten-
* dam. Ita etiam intelligo hic ꝙ aperiatur edictum ita demum. ſi
f preteritus incipit petere. * ¶ Itẽ facit[f] ad† queſtio. vtrum mari-
3 tus[g] miles teneatur vxorem ſuam vocare dominam. Certe cum v-
g xor habeat iſtud beneficium a viro, certe non poteſt vti hoc bene
ficio contra virũ, licet contra alios ſic, l. amiciſſimos. in fi. ſ. de ex-
4 cu. tu. ꝛ per ea que ſ. dixi. ¶ Quero † practicã huius legis. Reſp.
ſi nos intelligimus eſſe cõmiſſum edictum per alium. eo ipſo quod
preterit⁹ eſt, tũc ſi ille beneficio alterius vult vti. debet petere cõ-
tra ta. beneficio alterius preteriti: ſed ſi intelligimus cõmiſſuꝫ edi-
ctum ita demũ, ſi preteritus incipiat petere: tunc practica duplex
põt eſſe vel quod iſti alij iterũ petant de nouo contra ta. beneficio
preteriti, qui iam aperuit edictum, ꝛ hoc ſatis innuit hic text. qui
loquitur ꝙ proſequatur bo. poſ. iam intẽtatam a preterito, tanꝙ
eorum interſit hanc ad finem perduci, l. defuncto. ĩ. de publ. iu. ꝛ
habemus

habemus caſum extra de eléc.c. conſtitutionem.in Clem. Et hoc eſt verum ſecundum iſta tempora:ſed hodie ſecus,quia ſola agnitio ſufficit,ꝛ perinde eſt,ac ſi eſſet decreta. (l.bonorum.C.qui admit.ad bono.poſſe.)

ADDITIONES.

a ALEX. ℂ Hi quoque. Iſtum §.fi.limita vt per Ang.in l.ita tamen.§.qui rogatus.ff.ad Treb.per illum tex. prout habetur in l.filiuſfamilias.

b AND. BAR. ℂ Sed alibi. An aũt comittatur hic edictum pro pretio incompetenti vide plene per do. meum ponentem ſin.limi. ſcđm Franc.de Ramp.in repe.l.filio preterito. prope fi.ff. de inſu. te.ꝛ vide Bal.in l.fi.C.de fideic.lib.vbi allegat iſtũ tex. quod l.poſthumus.§.ſi quis ex his.non habet locum in contra tabulas alle.iſtum §.pe.ſed Fede.ꝛ And.Ro.in l.ſi vnus.de verb.obli.damnat doctrinam Bar.ꝛ alle.quod voluit Inn.in c.in noſtra de procurat.non tamen ibi reſpondet ad iſtum tex.

c ALEX. ℂ Notabilis gl. Sed Cy.ꝛ Bal.in l.poſthumo. C.eo.videntur tenere opi.gl.hic fortius dicunt,ſ.ꝙ filius preteritus non poteſt approbare teſtamentum in preiudicium eorum quibus eſt aperta via,vt per Imo.in d.l.filio preterito.per Bal.in l.ſi defunctus.in fi.C.de ſu.ꝛ legi.adde ꝙ idem conſuluit Ro.conſi.xxiiij.

* CLAVD.DE SEISS. ℂ Deferuntur. Hoc ſeqnitur Roma. conſi. xxiiij.in vlt.col.

d ALEX. ℂ Vult renũciare. Reperio Bar.in l.ſi arrogator. ff.de adoptio.in quibuſdã lec.vbi dixit,ꝙ illa l.ſi.arrogator,inducebaꝛ ad deciſionẽ queſtio.actori fuit data dilatio in qua nihil ꝓbauit poſtea fuit data reo dilatio:vult actor probare,reus ad hoc vt nõ probet renunciat dilationi ſibi date.an poſſit ꝛ allegat l. ſi poſt mortem.§.fi.de contrata.ꝛ ibi per Dyn.ꝛ vide que no.doc.in l.j. C.de adop.ꝛ Bar.in d.l.ſi arrogator.ad finem.

e ALEX. ℂ Reo inuito. Contrarium tenet Bar. in d.l.ꝑetende.ꝛ in d.l.ſi iudex.

* CLAV. DE SEISS. ℂ Incipit petere. Vide in ꝓpoſito quaſdam queſtiones per Alex.poſt Bal.Pau.de ca.ꝛ Rom.in l.fi. C. qui admit.

f POMA ℂ Item facit. Hoc pondera,quia text.in l.vxorem.de le.iij.ꝛ in l.Titia.§.qui mariti.de ann.le.ꝛ in l.medico.§.vxori.de au.ꝛ arg.leg.probant contra dixi in c.fi.de ordi.cog.

g ALEX. ℂ Vtrum maritus. Vide Bart.in l.donationes. C.de do.inter virum,ꝛ vxorem.

LEX XI.

Si in adoptionem.

Pro declaratione iſtorum datorum in adoptionem diſtingue,aut eſt datus in adoptionem pater contra cuius teſtamentum vult quis venire, aut eſt datus in adoptionem filius,qui vult venire contra teſtamentũ. Primo caſu.adoptio nihil nocet venientibus per contra ta.vt ff.eo.l.iij.§.ſi pater. Secundo caſu diſtingue,aut quis fuit datus in adoptionem in vita eius,cõtra cuius teſtamentũ vult venire,aut poſt mortẽ. Primo caſu aut fuit datus alicui,qui erat ex his,qui ſunt in eadem familia,ꝛ nõ nocet adoptio,l.iij.§.ſi quis filio.ff.eo. Aut fuit datus in adoptionem extraneo,ꝛ tunc aut adoptio durauit vſque ad mortem patris naturalis,aut fuit finita ante. Si fuit finita,non nocet adoptio,l.ſi emancipatus.§.fi.ff.eo. Si vero durauit,tunc aut fuit inſtitutus,aut preteritus. Si inſtitutus,tũc poteſt habere contra ta.alio committente edictum,l.non putauit.§.in adoptionem.ꝛ §.ſeq.ff.eo.ꝙ intellige ſi fuit inſtitutus pure,aut ſub conditione,que extitit:ſecus ſi deficit conditio,vel nõ iure fuerit inſtitutus,vt hic. Itẽ predicta vera ſi fuerit datus in adoptionẽ filius naturalis:ſecus in adoptiuo,vt d.l.nõ putauit.§.in adoptionem.in fi. Si vero fuerit preteritus,tunc non datur ei contra tab.bo.poſ.contra teſtamentuꝫ patris naturalis,vt ff.eo.l.ſi emãcipatus.§.fi.ꝛ l.vtrũ.ꝛ Inſti.de her.que ab inteſt.§.eadem. ℂ Secundo caſu,quãdo ſe dedit in adoptionem poſt mortem,aut poſt petitam contra tab.bo.poſ.ꝛ non nocet ſibi adoptio,j.vnde lib.l.fi.aut ante,ꝛ tunc ſi quidẽ erat preteritus,ſibi nocet, l.iij.§.ſi emãcipatus,ff.eo.ſi vero erat inſtitutus, ſibi non nocet adoptio. vt ff.eo.l.proxi.in prin. Predicta vera, quando vult venire ad bono.poſſ.contra tab.patris,vel aui,naturalis. Si vero velit venire ad contra tab.patris vel aui adoptiui,dic vt dixi.ff.eo.l.j.§.j.

§. Exemplo.

Opp.j.l.cum emancipatus.§.fi. Sol. Ibi vnus ex nepotibus fuit adoptatus loco filij,hic ſecus.

LEX XII.

Si duobus.

In tex.ibi fratri,ſcilicet ſoli,non patruis. Hic habes de materia cõiunctionis legalis,de qua dico plene in l.re coniuncti. circa fi.de le.iij. Et ſic habes,hic,quod coniunctio legalis fit duobus modis. Primo,quod plures vocantur ad idem ex eadem diſpoſitione,diuerſa tamen ratione. Secundo,quod vocentur ad idem ex eadem diſpoſitione,ꝛ eadem ratione. Quandõ ergo deficit vna portio,habet ius accreſcendi potentius ille,qui vocatur ex eadem diſpoſitione ꝛ ex eadem ratione,quam ille qui vocatur ex eadem diſpoſitione,diuerſa tamen ratione,vt hic. Nam nepotes inuicem vocantur cum fratribus patris ex eadem diſpoſitione,ſed nepotes ſibi inuicem vocantur vna ratione,ꝛ fratres alia ratione,ideo nepotes ſibi inuicem accreſcunt,non fratribus patris.

1 ☞ Teſtamentum ſecundum , in quo filius eſt preteritus,ſi in eo ſunt ſcripti venientes ab inteſtato,rumpit primum.

3 Teſtamentum, in quo filius eſt preteritus,ſi in eo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato,valet interim de iure ciuili,donec filius dicat nullum.

4 Teſtamentuꝫ quando deficit ratione omiſſe ſolennitatis,licet nõ dicatur proprie teſtamentum, ſed vltima voluntas, tamen datur contra tabulas.

5 Teſtamentum imperfectum ratione preteritionis,an habeat locum inter liberos.

§. Si prius.

a 1 b [a]Per ſecundum † teſtamẽtum,in quo filius eſt ꝑteritus,[b]ſi in eo ſunt ſcripti venientes ab inteſtato,rumpitur primum.h.d.ꝛ eſt multum ſingularis,ꝛ notabilis caſus nec ipſum ſcio alibi. ℂ Quero an te omnia que eſt ratio,ꝙ filius admittatur ad cõtra ta.ſi in ſecũdo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato,ſed excluditur,qñ in ſecundo nõ,ſunt inſtituti venientes ab inteſtato? Reſp.ratio eſt,qꝛ quando in ſecundo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato,licet ſit imperfectũ ratione ſolennitatis omiſſe:tamen eſt validum de iure ciuili,ob ꝙ per ſecundum tollitur primum,l.hac conſultiſſima.§.pe.C.de teſ.ꝛ l.ij.ff.de iniuſt.teſt. Sed quando ſunt ſcripti alij,tunc per ſcđm non tollitur primum,l.ſi filius.ff.de lib.ꝛ poſt.ꝛ ſic remanet validũ primum teſtamentum,in quo filius eſt exheredatus:ergo non habet contra tabu.vt ff.eo.l.non putauit.in prin. Opp.illa diſtinctio vtrum in poſteriori teſtamento ſint ſcripti venientes ab inteſtato vel non fuit introducta a Iuſtiniano,l.hac conſultiſſima.§.pe.C.de teſt.ergo nõ eſt veriſimile ꝙ ad illã l. Iuriſconſultus habuit reſpectum. Sol. Hoc fuit additũ a compoſitoribus noui iuris. Vel dic,ꝙ de iure antiquo erat hoc,licet per Iuſtinianũ fuit renouatũ ꝛ declaratũ. Et ꝙ ſit de iure antiquo probaꝛ in l.ij.ff.de iniuſt.

2 teſt. Scđo opp.[c]ꝛ videtur † ꝙ l.hac conſultiſſima.§.pe.non habet locum,quando ſequens eſt imperfectum ratione preteritionis,l.ſi filius qui in poteſtate.ꝛ ibi hoc per gl.mani feſte no.ff.de lib.ꝛ poſthu. Sol. Ibi fuit preteritus filius ſuus in poteſtate,qui dicit teſtamentum ipſo iure nullum:hic quando fuit preteritus emancipatus. Hec ſol.non placet,qꝛ quando fuerunt preteriti emancipati,non habet locum iſta diſtinctio,vtrum in ſecundo fuerunt inſtituti venientes ab inteſtato,vel non,ꝛ ſecundum tollit primum,quia ex ipſo ſecundo poteſt adiri hereditas de iure ciuili,ꝛ ſic debemus intelligere in filio,qui eſt in poteſtate. Quare dic,ꝙ ibi loquitur qñ fuerunt inſtituti non venientes ab inteſtato. Et non obſtat glo.ibi poſita,quia male dicit, ꝛ contra iſtum tex. Ex hoc

3 no.aliud,† teſtamentum in quo filius eſt preteritus,ſi in eo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato,valet interim de iure ciuili,donec filius dicat nullum,per iſtum tex. Si enim non eſſet poſſibile ex eo adiri hereditatem de iure ciuili,primum teſtamentum per iſtud ſecundum non rumperetur,d.l.ſi filius qui in poteſtate.ꝛ no. in l.cũ in ſecundo.de iniu.teſta.ꝛ l.ſi quis eum.§.j.de vulga.ꝛ pupil. Dices tu,iſtud vr̃ contra caſum.l.filio preterito. Nam ibi fuerunt inſtituti alij fratres,ꝛ ſic proximiores venientes ab inteſtato: ꝛ tamen ibi teſtamentũ non valet de iure ciuili. Si teneremus,ꝙ hoc fuit additum a compoſitoribus noui iuris , habeo reſponſionem clarã,ꝙ ibi reſpexit iura antiqua. Si vero intelligimꝰ,ꝙ hoc erat de iure antiquo,pro ſolutione cogita. ℂ Vlterius oppon.dicitur hic,quod contra ſecundum teſtamentum non detur bo.poſ. contra tab. Contra ſecundum teſtamentum imperfectum nõ eſt teſtamentum,ſed quedam voluntas,vt l.hac cõſultiſſima. §.pe. Codic.

4 de teſtamentis,ꝛ ſic non datur contra tab. Sol. † Quando teſtamentum deficit ratione omiſſe ſolennitatis, non poteſt dici proprie teſtamentum,ſed quando adſunt ſolennitates , licet facta ſit preteritio,tunc eſt proprie teſtamentum:vel licet non ſit proprie teſtamentum , tñ eſt vltima voluntas, contra quam datur contra tab. Quero, qualiter intelligitur, ſi in ſecundo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato? Reſp.intelligitur de venientibus ab inteſtato,qui tenent primum locum in ſucceſſione,vt hic dicit text.

5 Vos habetis † in l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.ꝛ auth.hoc inter liberos,quod teſtamentum imperfectum, habet locum inter filios. Sed an intelligitur de imperfecto ratione peteritiõis? Videtur gl.ſentire,quod ſic, Contrarium videtur tenere glo.ff.de teſta.l.ſi is qui.de quo dic vt ibi dixi.

ADDITIONES.

a ℂ Si prius. Pro concordia,aduerte quod inter doc.maxima dubitatio eſt,an iſta l.ſi ex duobus.§.ſi prius.debeat intelligi in fi

lio emãcipato, an i ſuo. Et ꝙ debeat intelligi in emãcipato, voluit Bar. in l. ſi filius, ff. de libe. ⁊ poſth. In hoc §. ſi prius, voluit ꝙ debeat poni caſus in ſuo. Tu dic, duo fuerũt intellectus, ⁊ Bart. in d. l. ſi filius, dicit, ꝙ verior eſt intellectus, quod loquatur in emancipato, licet alias ſenſerit cõtrariũ in hoc §. ſi prius, quaſi ſe declarando, ⁊ ponẽdo veriorem intellectũ, ⁊ ſe corrigendo, ſi alias ſenſerit contrarium, ꝙ poteſt colligi per illa verba quibus vtitur, dum dicit in d. l. ſi filius, ⁊ hic eſt verus intellectus ad illũ §. a quo in indicando non eſſet recedendum. Adde ad materiam legis poſthumo, C. de contra ta. ⁊ ad l. filio preterito ff. de iniu. rupto.

b ALEX. ¶ Eſt preteritus. Iſte §. eſt ita difficilis, quod Bar. in ipſius intellectu videtur variare multum, vide Bal. in l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de teſta.

c ALEX. ¶ Secundo op. Et videtur Bar. ſibi contrarius in lege ſi filius qui. de liber. ⁊ poſth.

LEX XIII.

Cum emancipatus.

§. Qui duos. Oppo. ⁊ videtur quod nepos datus in adoptionem inſtitutus, habeat contra ta. vt lege non putauit §. in adoptionem, ſ. eo. Reſp. ibi loquitur quando datus in adoptionem primum gradum tenebat, ⁊ nemo eum precedebat, hic autem pater eum precedebat. Ita no. ſ. eo. lege non putauit. §. vt autem. Item opp. quod iſte nepos debeat cõiungi patri per edictum de coniũgen. vt j. ea. l. §. ſi pater. Sol. Ibi loquitur de nepote in poteſtate retento: hic de dato in adoptionẽ. Item opp. quod ſufficiat ſemel edictum commiſſum eſſe, vt ſic preteriti beneficio nepos inſtitutus habeat contra ta. l. poſt mortem. §. fi. ſ. eo. ⁊ l. non putauit. §. in adoptionem. Reſp. contraria loquũtur quando aperitur via alijs, qui ſunt in eodem gradu, ⁊ habent equale ius: ſecus ſi eos alius precedat, vel ſi ſunt ſequentes in gradu, vel ordine.

§. Si pater. Nota ex iſto textu huius. §. ſicut filius emancipatus per edictum de coniungendis coniungitur nepotibus in poteſtate retentis: ita filius in adoptionem datus veniens per contra ta. alio committente edictum, coniungitur cum ſuis filijs, vt hic.

1 ☞ Statutum quod venientes ad habitandum in loco, habeant priuilegium, non comprehendit ciues originarios, non habitantes, ⁊ venientes ad habitandum.

2 Filius emancipatus an iungatur in vna portione cum filio ſuo emancipato.

§. Si pater ex duobus. Nota text. in fi. ibi, non minus habere quam, ⁊c. Ad hunc §. in fi. opp. ꝙ nepotes non ſuccedãt cum filijs in contra ta. vt ſ. eo. l. iij. §. j. Sol. dicunt quidam hic de rigore, ibi de equitate. Sed certe hic loquitur de equitate, dum dicit, equius. Vel dic hic de equitate, ibi de rigore. Sed dic, ꝙ eſt verum ſcd'm diſtinctionem iſtius §. ⁊ hoc verũ, niſi alias iſte nepos ſit adopta-

1 tus in locum patris alterius nepotis. ¶ Vltimo† Iac. de Are. ⁊

a Old. inducunt hunc §. ad queſtionẽ, dicit ſtatutum,[a] ꝙ omnes venientes ad habitandũ in iſta ciuitate, habeãt aliquod priuilegiũ modo queritur, an ciues originarij nõ habitantes, ⁊ veniẽtes ad habitandũ gaudeãt illo priuilegio? Et videtur ꝙ ſic, vt hic. Nam eodẽ iure vtitur nepos adoptatus, quo quilibet extraneus. Sed

* puto cõtrarium,* q2 iſtis, qui poſſunt cogi ad munera, nõ poteſt

a concedi immunitas, l. ij. j. de iu. immu. Vos habetis† hic duas gl. vnã ſuper verbo, emancipauerit, aliam ſuper verbo cum filio ſuo, ⁊ innuunt iſte gl. iuncte cum textu, quod filius emancipatus iungitur in vna portione cum filio ſuo emancipato. Iſte gl. ſunt falſe ſecundum Dynum quia quando filius, ⁊ nepos ſunt emancipati, non coniunguntur ſimul. ſed filius precedit nepotem, vt habuiſtis ſ. ea. l. §. j. ⁊ l. ſi emancipatus. in prin. ſ. eo.

ADDITIONES.

a ¶ Statutum, Adde quod contra Bar. hic, tenet Alb. de Ro. in prima parte ſtatutorum, queſt. xcj. tamen opi. Bar. conſulendo ſequitur Alex. in conſ. xxxiiij. in v. volum.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Puto contrarium. Adde Alexan. conſi. liiij. vol. ij.

LEX XIIII.

Ex duobus.

Si inſtitutus adit hereditatem beneficio preteriti committentis edictum, nõ poteſt per eum contra ta. peti, vel eius portio augeri, ſed legatum omnibus debet preſtari, h. d. vſque ad §. filius. ibi poſ. bonorum contra ta. beneficio emancipati preteriti. ¶ Op. dicitur hic, ꝙ emãcipatus inſtitutus de iure ciuili, ⁊c. cõtra no. in l. illud. in fi. ſ. eo. Sol. Gl. dicit ibi male, ⁊ cõtra iſtum tex. vt ibi dixi. Item dicitur hic, ꝙ qui adiuit hereditatẽ non põt adire per contra ta. contra ſ. eo. l. ſi poſt mortẽ. §. ſi in adoptionem. ſolu. ibi adiuit iuſſu alterius, ad alterius vtilitatem: hic ſua ſpõte, ⁊ ad ſuam vtilitatẽ. ¶ Item op. de l. nõ putauit. §. fi. ſ. eo. vbi omnes reducunt ad virilem. Sol. ibi non adiuit. ſecus ſi adiuit, q2 tunc eius portio poteſt diminui nõ augeri. ¶ Queritur gl. quot incommoda conſequitur ille, qui adiuit, dic vt in gl. Quero, vtrum indiſtincte ille, qui habet hereditatem nõ poſſit petere contra ta. Sol. Aut quis efficitur heres ipſo iure, ⁊ nõ perdit, vt hic in fi. Aut efficitur heres facto ſuo, ⁊ tunc aut adit iuſſu alterius, ⁊ ad alterius vtilitatem, ⁊ non perdit contra ta. l. poſt mortẽ. §. ſi in adoptionem. ſ. eo. Aut adiuit ſponte ⁊ propter ſuã vtilitatem, ⁊ tunc perdit contra ta. vt hic. ⁊ ſ. dixi.

§. Filius. Quero dicitur hic, ꝙ iſte emancipatus habet cõtra ta. vtrum hoc ſit verum. ſiue ante mortẽ patris naturalis, ſiue poſt ſit emãcipatus? Et dicit gl. ꝙ ſic. Allegat eandem l. ſi emancipatus. §. fi. Hec gl. eſt falſa, ⁊ contra tex. l. ſi emancipatus. §. fi. quam glo. alle. nam emancipatus poſt mortem non habet contra ta. vt ibi. Nec curo vtrum pater adoptiuus viuat, vel non, vt ſ. eo. l. vtrum.

§. Item ſi filius. Iſte ergo nepos hȝ cõtra tab. patris ⁊ aui naturalis, vt hic videtis. ¶ Dicit hic, mortuo adoptiuo. quero, quid ſi viuẽte. Azo dicit idẽ. Vide gl. que incipit, idem ⁊ ſi viuente, ⁊c. poſſes tu dicere contra. forte Azo dicit, idem ſi viueret, dum tñ exiuerit de poteſtate patris adoptiui. Vnde vt hoc non poſſit dicere, Hugo dicit idem dicẽdum, quamuis ſit in poteſtate patris adoptiui. Sed iſte gl. ſunt falſe, nam ſi pater adoptiuus viueret, ⁊ iſte eſſet in poteſtate, nõ poſſet facere teſtamentum iſtud. l. qui in poteſtate. ſ. de ... ⁊ ſi teſtamentum eſt nullum, non datur contra ta. vt j. eo. l. ꝙ ... go. Quare aliter dicit gl. ⁊ dñ. ſ. eo. l. iij. §. ſi pater, illã tene. ¶ Vlterius quero, circa hanc legem dicitur hic, ꝙ habet contra ta. patris, ⁊ aui naturalis: quero, vtrum hoc ſit verum indiſtincte, ſiue pater prius deceſſerit ſiue auus. Gl. vr̃ dicere ꝙ idem ſit indiſtincte, ſi pater prius deceſſerit, idẽ ſi deceſſerit prius auus, ⁊ poſtea pater eius. gl. dicit forte idẽ, ſed tunc veniret iſte filius p ſucceſſorium edictũ. l. ſi is qui. de inof. te. Vult ergo gl. ꝙ ſi moriatur prius pater, tunc nepos hȝ contra ta. iure ſuo, ⁊ directe: ſed ſi prius moritur auus tunc venit ad ſucceſſionẽ aui per ſucceſſorium edictũ, quaſi pater eum precedat. Iſta gl. non eſt vera, nam cum filius eſt in adoptiua familia nepotem emancipatum nullo modo precedit, vt ſ. eo. l. vtrũ. ⁊ ſ. §. prox. Gl. tamen videtur tenere ibi illud quod hic, ⁊ male: quia dicit ibi, quod debet intelligi de nepote inſtituto

a herede, alias eſſet abſonum. Sed illa gl. reprehenditur[a] per Dy. dicit enim ibi, ⁊ bene, nam non eſt abſonum, ſi ponamus patrem in adoptiua familia. quod nepos ex eo emancipatus, admittatur ad ſucceſſionem. vt hic dicit tex. ⁊ probatur. ſ. eo. l. vtrum. ⁊ l. ſi emancipatus. §. fi. ſ. eo. Ita debetis intelligere.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Reprehenditur. Vide de hac gl. per Ang. ⁊ Imol. in l. ſi quis poſthumos. §. j. de lib. ⁊ poſth.

LEX XV.

Si preteritus

Tex. ibi, ſi non contra ta. ... ſunt verba exceptiõis. ¶ ... po. duobus modis. Videtur quod ille, qui oppon... ptionem doli non approbat teſtamentum, quia nihil ex teſta... to conſequitur. ſed aliud arguit ar. j. de bo. lib. l. ſi vero nõ ha... ver. ceterum. Sol. Intelligo, ꝙ hic oppoſuit exceptionem doli ... gore liberationis ſibi in teſtamento relicte: ſecus ſi opponeret exceptionem ex pacto competentem, vel venientem extrinſecus, ni... ex teſtamento. ¶ Item opp. quod quis non poſſit opponere exceptionem doli aduerſus heredes patris. l. apud. §. libertũ. j. de doli excep. Sol. hic opponitur exceptio contra dolum ipſius filij. non contra dolum cõmiſſum ab ipſo patre. q2 tunc non poſſet. ¶ Tertio opp. dicitur hic. quod contra tab. poteſt opponi in modum exceptionis, ⁊ ita decidit gl. Contra in l. exceptiones. in fi. de excep. vbi non poteſt opponi exceptio reſtitutionis, antequam impetretur. Iac. de Are. videtur intelligere hic. ꝙ iſtud eſt verum, dumtamen poſſidẽs petat contra ta. ⁊ poſtea excipitur prout dicitur in l. exceptiones. in fi. ⁊ no. in l. naȝ poſtea. §. ſi minor. ſ. de iureiu. Videte, licet dictum gl. ⁊ dictum Iac. de Are. circa ipſuȝ ſatis ſit verum: aduerte tamen, q2 exceptio de qua hic loquitur. poteſt opponi altero de tribus modis. Vno modo. quod opponatur exceptio preiudicialis, non potes agere, ne fiat preiudiciũ petitioni hereditatis mouende, impetrata bo. poſſ. contra tab. ⁊ ita poteſt opp. antequam impetretur bo. poſſ. contra ta. vt hic, ⁊ l. ij. j. de exce. rei iu. ⁊ l. ſi poſt litem. j. de exce. ⁊ l. ſi quis libertatem. ſ. de pet. her. quod tamen hodie eſt verum ſecundum determinationem. l. fi. C. de pet. her.

hered.Secundo poteſt opponi hoc modo: Non potes agere con
tra me,quia mihi competit contra ta.& tunc poteſt opponi duo
bus modis.Primo,quod in ipſa exceptione impetret contra ta.
dicens ſic:Non potes agere contra me,quia competit mihi cõtra
tab,quas peto mihi decerni,& tunc iſta exceptio habet vim exce
ptionis,& petitionis;& repellit agentem,vt hic,& l.Papinianus.
§.ſi filius.ſ.de inof.teſt.& idem putarem in reſtitutione in integrũ
ſi in ipſa exceptione impetraretur. Alio modo poteſt opponi,nõ
petendo ipſam decerni in ipſa exceptione,& tunc non poteſt oppo
ni,niſi prius intentetur contra ta. Ita loquitur d.l.exceptiones.
in fi.j.de excep.& l.nam poſtea.§.ſi minor.ſ.de iureiu.& l.nec non
§.exemplo.ex qui.cauſ.ma.Ita debetis intelligere.

LEX XVI.

1 Fideicommiſſum vniuerſale ſi relinquitur filio,per hoc non
dicitur inſtitutus.

SI emancipatus. Uides ergo hic,quod
ſi pater eſt ſuſpectus,
non datur bon poſſ.contra ta.pro filio,& ſic innuit quod
1 ſi pater non eſſet ſuſpectus,daretur ſibi contra ta.Ex hoc†habes
hic tex.contra gl.que eſt in l.ſcimus.§.repletionem.C.de inoffic.
teſt.vbi tenet gl.quod ſi fideicommiſſum vniuerſale relinquitur fi
a lio,eſt perinde ac ſi eſſet inſtitutus.Iſtud eſt contra[a] hunc tex.q&
ſi eſſet inſtitutus non haberet contra ta.vt ſ.eo.l.j.in prin.& ſic fi
deicommiſſaria reſtitutio non habetur pro inſtitutione,vt hic,&
expreſſius in l.ita tamen.§.qui rogatus.ſ.ad Treb.

ADDITIO.

a IO.FRAN.RV. Iſtud eſt contra.Uide Bart.Contrarium
ſibi ipſi in eo quod dicit hic & in l.ventre.ſ.de acq.her.

LEX XVII.

SI pater. Diſtingue circa hanc legem,vt dixi ſ.eo.
l.ſi in adoptionem.

LEX XVIII.

SI ſub conditione. Opp.de l.etiam ſ.de
inofficio.teſt.So.dic
vt ibi,& plene dixi in l.poſt legatum.§.fi.ſ.de his quib.vt
indi.vbi tene menti.

LEX XIX.

a **QUod vulgo.** [a] Gl.hic ponit caſum,& bene,quem
vide,& not.

ADDITIO.

a ALEX. Quod vulgo.Et hoc ſing.no.Imo.in l.ſi filius qui in
poteſtate.de lib.& poſth.

LEX XX.

1 Exheredatio non ſecuta aditione,nihil valet.
2 Bo.poſſ.contra tabulas quod detur etiam hereditate non adita.
3 Querela poteſt intentari tam contra alium,quam contra ſcriptũ
heredem.
4 Bo.poſ.contra tabulas quare non requirat aditionẽ,querela ſic.

FIlium. Iſta lex eſt ita difficilis,ſicut aliqua q̃
ſit in Infortiato,tamẽ difficultas eſt in
tex.nõ in apparatu,nec in materia. Et diuidit̃ hec lex
principaliter in quatuor partes.Primo ponit̃ the
ma,& queſtio,qualiter ſuccedatur,quando emancipatus eſt prete
ritus,ſuus exheredatus,& extraneus inſtitutus.Scdo,determina
tio ponitur predicte queſt.Tertio ponit̃ alia queſt.vtruʒ eo caſu
fiat collatio.Quarto ponitur vna q.quibus,& a quo,eo caſu lega
ta preſtentur.Scda ibi,dixi.Tertia in §.videamus.Quarta in §.
legata.Secunda pars ſubdiuiditur in partes tres.Primo ponit̃
qualiter ſuccedat̃ inſpecto rigore iuris ciuilis,& inſpecto rigore
iuris pretorij.Secundo,qualiter ſuccedatur de equitate,quando
hereditas nõ eſt adita.Tertio,qualiter ſuccedatur de equitate,
qñ hereditas eſt adita.Scda ibi,ſed cum exheredatio.Tertia ibi
ſed quemadmodũ.Et iſta ſecunda pars,breuiter hoc intendit,ſi
ſuus eſt exheredatus,emãcipatus,preteritus,& extraneus inſti
tutus,ſiue adeat̃ hereditas ſiue nõ,vterq; dimidiam aduocabit.
licet vnus ſcilicet emancipatus,per contra tabulas,& alter ab in
1 teſta.h.d.No.tex.ibi,ſed cum exheredatio,&c.No.†q exhereda
tio nihil valet non ſecuta aditione.vt hic,& l.ſi patronu s.§.ex te
2 ſtamẽto.j.de bo.lib.Scdo no.†ex hac l.contra ta.datur etiam
3 hereditate nõ adita.Habuiſtis ſ.eo.l.illud.†Tertio no.q que
rela poteſt intentari tam contra alium,quã contra ſcriptum here
dem,vt hic,in vltimo reſponſo.Op.dicitur hic in prin.q here
ditate adita filius exheredatus excluditur:hic in fi.dicitur cõtra
rium,ergo male.Sol.excluditur in totũ,ſcilicet a cõtra ta.vt hic,
in prin.ſed nõ excludit̃ a querela,vt hic in fi.Scdo op.dicit̃ hic
quod habet locum bo.poſ.contra tab.& ab inteſtato,q& ſuus ab
inteſtato,& emãcipatus per contra tab.Contra.j.ſi tab.te.nul.ex.
l.j.in prin.vbi ab inteſtato nõ habet locũ,donec habeat locũ con
tra ta.Sol.contra ta.& ab inteſtato ſimul non habent locum,verũ
eſt quando pendet vtrũ ſecundũ ta.poſſit peti,ſed quando certũ
eſt quod ſecundum ta.nõ poteſt peti,tunc procederet contra ta.
& ab inteſtato.vt hic.Facit,quod dixi ſ.eo.l.illud.Tertio op.dici
tur,hic quod ſolus filius habebit contra ta.contra.j.§.prox.vbi
non habet niſi dimidiam.Dicit gl.quod hoc principium corrigi
tur ſtatim.Gl.habuit bonum intellectum,ſed poteſt dici,q non
corrigitur,q& verum eſt quod filius ſolus habebit bo.poſ.non ta
mẽ habebit ſolus totam hereditatẽ,vt dicitur j.Itẽ dicitur hic q
repudiatio prodeſt ſuo,vt ſit heres inſolidũ:contra,imo pro par
te,vt j.§.videamus.& hic.Sol.in effectu nõ eſt heres,niſi pro par
te,vt in contrario:ſed ipſo iure ciuili eſt heres in totũ.Item op.
hic dicitur,q teſtamentum eſt nullum propter hereditatem non
aditam,& petitur contra ta.ſed contra.ſ.de iniuſto teſta.l.nam &
ver.rumpendo.Sol.Quantum ad contra ta.ſufficit tabulas eſſe,
ex quibus poſſit adiri hereditas tẽpore mortis,vt ſ.eo.l.prox.vn
de licet poſtea irritetur,non tamen curat̃.Sed dices tu,que eſt ra
3 tio,q†cõtra ta.non requirit aditionẽ,ſed querela ſic?Reſpondeo
vt dixi in l.illud.ſ.eo.quia contra ta.petitur ad ſimilitudinem di
cendi nullum,quod poteſt fieri ante aditam hereditatem.Di
citur hic,q querela habet locum poſt petitã bonorum poſſeſſio.
contra ta.id quod eſt ruptũ non poteſt vlterius rumpi,vt dictum
eſt.Reſp.licet ſit ruptum per contra ta.de iure pretorio,non ta
mẽ eſt ruptũ de iure ciuili.ideo poteſt rumpi per querelam,vt hic
in fi.Item oppon.q querela debet dari ſolum contra heredem
ſcriptum l.j.& l.circa.ſ.de inof.teſt.ſed hic datur contra preteritũ
ergo,&c.Solut.hic preteritus ſuccedit in locum heredis ſcripti
qui totã hereditatem ab eo auocauit,vt ſ.eo.l.cuʒ emancipatus.
in principio.ideo poteſt contra eum dari querela ſicut poſſet da
ri contra fideicommiſſarium vniuerſalem,l.j.C.de inof.teſta.

1 Collatio non habet locũ inter eos,qui diuerſo iure ſuccedunt.
2 Collatio non habet locum quando emancipatus non facit iniu
riam ſuo.

§.Uideamus. Iſta eſt tertia pars pñcipalis,& ſub
diuitur,Primo ponitur queſtio.Se
cundo ponunt̃ due rationes ad oſtendendum,q collatio non ha
beat locũ.Tertio,determinat collationẽ locũ nõ habere,per aliã
rationem nouam.Secunda ibi emancipatus nanq;.Tertia ibi ve
reor.Breuiter h.d.Inter eos,qui diuerſo iure ſuccedunt non ha
1 bet†locum collatio.Item quando emancipatus non facit iniuriã
ſuo,non habet,locum collatio.In ver.& hoc ſit conſequens ibi il
2 li,ſcilicet,caſui,qui ſequitur.No.ex hoc §.†duo.Primo,q inter
eos,qui diuerſo iure ſuccedunt,non habet locum collatio.Scdo
no,q quando emancipatus non facit iniuriam ſuo.non habet lo
cum collatio.Opp.ad primum notabile q collatio habet locũ,l.
ſi filius.j.de colla.bonorum.Gl.ſoluit pluribus modis.Ueritas
eſt,q ibi filius ſuus erat inſtitutus,& adiuit de iure ciuili,ſic emã
cipatus veniens per contra ta.ſibi fecit iniuriã,q& ſibi aliquid ab
ſtulit contra teſtatoris voluntatem:licet ergo ſecundum verba p̃
toris,non habeat locum collatio,tamen ſecundum voluntatẽ Sce
uole poſitã in d.l.ſi filius.habet locum:ſed hic nullã faciebat iniu
riam filio exheredato.Item opp.C.eo.l.ſi emãcipati.Sol.Ibi nul
lum fuit factum teſtamẽtum,hic ſic.Unde debet diſtingui,an per
emancipatum alteri fiat iniuria,vel non vt hic.

§.Legata. Hec eſt tertia pars.Legata pro dimidia pre
ſtat emancipatus coniunctis perſonis,ſuus
nullo modo.h.d.in ſummario.

§.Siquis. Iſte §.legitur in gl.multis modis.Prima
& ſecunda lec.reprobãtur in gl.& bene.qua
re vltimam lec.tene.Tex.ibi in fi.exheredatus non eſſet,ſed inſti
tutus,quia ſcriptis non adeuntibus ſuccedens per contra tabu.
preſtat legata liberis,& parẽtibus.Uel dic.q inſtitutus ſuccedẽs
ex teſtamento,legata preſtat omnibus,ſecundũ Dy.& Iac.de are.

LEX XXI.

SI is,qui filium. In hac lege,Iuriſconſul
tus ponit tres caſus.

TITVLVS V.

De legatis preſtandis contra tabulas bono-
rum poſſeſsione petita.

LEX I.

HIc titulus. Primo commendat edictũ
& ponit mẽtem edicti.Secũ
do illud incipit exponere.Secunda ibi,generaliter.
vſque ad finem.& eſt pulchra lex.Circa legẽ noſtram
format gl.noſtra aliquas queſtiones.Op.j.de l.